

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Rapport Specifiek Onderzoek Sociale Veiligheid
Joodse Kindergemeenschap Cheider

Plaats: Amsterdam
Bestuursnummer: 78457
Datum vaststelling: 22 oktober 2018

Samenvatting

Het bestuur van de Joodse Kindergemeenschap Cheider (hierna het Cheider) voldoet in belangrijke mate aan de zorgplicht voor de sociale veiligheid, maar schiet, ondanks goede intenties, tekort in de borging daarvan. De meeste leerlingen voelen zich veilig. Het beleid vertoont echter te weinig samenhang, is deels van recente datum en onvoldoende ingebed in de onderwijspraktijk. Daar komt bij dat wij tekortkomingen en risico's constateren in enkele structurele voorwaarden voor de borging van de sociale veiligheid nu en in de toekomst. De financiële condities zijn ongunstig en er zijn verbeteringen nodig op het gebied van de bestuurlijke inrichting en het bestuurlijk handelen.

Dit is het antwoord op de centrale vraag van het specifiek onderzoek dat de Inspectie van het Onderwijs in opdracht van de minister van OCW heeft uitgevoerd bij het Cheider.

Het onderzoek toont aan dat intensief vervolgtoezicht noodzakelijk is. Daar waar de inspectie tekortkomingen in wet- en regelgeving heeft vastgesteld, legt zij het bestuur van het Cheider herstelopdrachten op. Daarnaast formuleren wij aanbevelingen aan het bestuur voor de verdere ontwikkeling van het beleid op het gebied van de sociale veiligheid. Tijdens een breder onderzoek, dat de inspectie in het tweede kwartaal van 2019 bij het Cheider uitvoert, gaan wij na of de tekortkomingen zijn hersteld en wat het bestuur heeft gedaan met de aanknopingspunten voor verbetering. In de tussentijd wordt de voortgang gemonitord op basis van een of meerdere gesprekken. Het aangepast financieel toezicht blijft eveneens doorlopen. Mochten zich eerder risico's voor de sociale veiligheid voordoen, dan vindt escalatie plaats.

Aanleiding voor het onderzoek zijn vragen van de Tweede Kamer in maart 2018 aan de minister naar aanleiding van de rechtszaak betreffende seksueel misbruik jegens een leerling door een leraar van het Cheider in 2012. De minister heeft in de signalen die in de berichtgeving naar voren kwamen, in combinatie met tekortkomingen die in het verleden door de inspectie zijn vastgesteld, aanleiding gezien de inspectie een aanwijzing te geven een specifiek onderzoek uit te voeren naar de sociale veiligheid op het Cheider¹.

Het onderzoek is in de periode van eind mei tot eind juli 2018 uitgevoerd. We hebben daarbij, naast andere onderzoeksactiviteiten, met veel betrokkenen (waaronder leerlingen, leraren, ouders) gesproken. Om ook oud-leerlingen, oud-ouders en andere betrokkenen in de gelegenheid te stellen inbreng te leveren voor het onderzoek, organiseerden wij een telefonisch spreekuur en stelden wij een tijdelijk e-mailadres open. Van deze mogelijkheid is door veel betrokkenen gebruik gemaakt.

Bij de beantwoording van de deelvragen die de minister in de opdracht aan de inspectie heeft gesteld, komen we samengevat tot de volgende conclusies:

Het Cheider beschikt over een veiligheidsbeleid, dat is neergelegd in een recente beleidsnotitie (2018). Het beleid moet echter beter ingebed en geborgd worden. Een samenhangend veiligheidsbeleid, gebaseerd op een grondige risicoanalyse, dat zijn plaats in de praktijk verworven heeft en leidend is voor een brede en gezamenlijke realisering van wat nodig is, moet nog vorm krijgen. Het beleid is deels van recente datum en mede daardoor nog onvoldoende bekend bij het personeel.

De verplichte monitoring vindt sinds enkele jaren zowel in het po als in het vo jaarlijks plaats op basis van instrumenten die voldoen aan de wettelijke voorschriften. In het vo worden de resultaten van de monitoring echter niet aantoonbaar benut voor de evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid.

De school heeft een anti-pestcoördinator en een vertrouwenspersoon aangesteld, maar binnen de school is slechts ten dele bekend wie dat zijn en wat hun taken en rollen zijn. Daarmee is onvoldoende geborgd dat de anti-pestcoördinator het tegengaan van pesten kan coördineren en kan fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Uit de vragenlijsten, monitorgegevens en gesprekken blijkt dat de meeste leerlingen positief zijn over hun veiligheid, maar in mindere mate over hun welbevinden op school. We zien naast positieve ook enkele negatieve uitkomsten, waarbij de po-leerlingen negatiever zijn dan de vo-leerlingen. Het personeel is overwegend positief over hun sociale veiligheid op school.

¹ Zie bijlage I.

Als het gaat om de vraag welke lessen zijn geleerd uit het verleden, roept de handelwijze van het bestuur in 2012 vragen op. Het bestuur heeft ten tijde van de zedenzaak in 2012 niet adequaat gehandeld: het heeft, ondanks herhaaldelijk aandringen van de inspectie, onnodig lang gewacht met het doen van aangifte. Ook heeft het bestuur in 2012 weinig aandacht besteed aan de communicatie met het personeel, de ouders en de leerlingen. Dit alles heeft geleid tot een blijvende vertrouwensbreuk tussen het bestuur en een deel van de ouders.

Het bestuur heeft zich steeds op het standpunt gesteld dat het in de afhandeling van de zaak juist en overeenkomstig wet- en regelgeving heeft gehandeld. Recentelijk heeft het bestuur in gesprekken met de inspectie en in communicatie naar ouders dit standpunt herhaald. Deze opstelling doet afbreuk aan het noodzakelijke vertrouwen in het bestuur waar het gaat om het waarborgen van de sociale veiligheid op school nu en in de toekomst.

De gebeurtenissen in 2012 zijn aanleiding geweest voor meer alertheid binnen het Cheider met betrekking tot de sociale veiligheid. Gaandeweg is de beleidsontwikkeling rond de sociale veiligheid van de grond gekomen.

Sinds de gebeurtenissen in 2012 is, voor zover wij dat hebben kunnen vaststellen, geen sprake geweest van nieuwe signalen rond ernstige aantastingen van de sociale veiligheid van leerlingen noch hebben zich op dit punt majeure incidenten voorgedaan.

De openheid van de communicatie binnen het Cheider is beperkt. De communicatie verloopt, zoals binnen een kleine school voor de hand ligt, hoofdzakelijk informeel. Men loopt in de regel gemakkelijk bij elkaar binnen en problemen worden ter plekke opgelost. Een risico hiervan is dat informatie niet eenduidig en beschikbaar is voor iedereen die bij het Cheider betrokken is. Dit kan leiden tot informatie-ongelijkheid en misverstanden. Betrokkenen voelen zich soms buitengesloten. Ouders en personeel geven aan behoefte te hebben aan meer transparantie, zeker waar dit het bestuur betreft.

Kanalen waarlangs informatie op een eenduidige manier bij ouders en leerlingen terecht kan komen, zoals de website, worden niet optimaal benut. De externe communicatie beperkt zich tot de gebruikelijke middelen (zoals schoolgids en e-mail). Wel betreft de school externe deskundigen bij de ontwikkeling en implementatie van het beleid op het gebied van de sociale veiligheid en incidenteel bij het informeren van personeel en ouders hierover.

De school besteedt volgens de leraren en de leerlingen incidenteel en vooral in de Joodse lessen aandacht aan seksualiteit en seksuele diversiteit zoals bedoeld in de kerndoelen. De school kan echter niet inzichtelijk maken hoe en in hoeverre zij daar invulling aan geeft. Het blijft daardoor ook onduidelijk in hoeverre leerlingen weerbaar gemaakt worden tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Ten slotte zien wij in de randvoorwaardelijke sfeer tekortkomingen en (potentiële) risico's voor de sociale veiligheid. Hierbij gaat het om:

- Potentiële risico's die inherent zijn aan het bijzondere karakter en de complexe omstandigheden van het Cheider; hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het kenmerk van verbondenheid versus sociale druk en controle, de grote verwevenheid tussen wat zich op school afspeelt en in de gemeenschap daarbuiten en het kleinschalige karakter van de school.
- De ongunstige financiële randvoorwaarden: het Cheider staat al sinds 2013 onder aangepast financieel toezicht. De ongunstige financiële randvoorwaarden kunnen een risico inhouden voor het welbevinden van de leerlingen en het personeel.
- De bestuursstructuur en het bestuurlijk handelen, waarbij onvoldoende sprake is van 'checks and balances', de (schijn van) belangenverstrengeling op de loer ligt en gebrek aan transparantie wordt ervaren.

Dit rapport is vastgesteld door de heer drs. R. H. Meijer, directeur toezicht primair onderwijs, d.d. 22 oktober 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	9
2. Resultaten onderzoek.....	12
3. Vervolgtoezicht	26
4. Beleidsreactie Bestuur	30
Bijlagen	35
I Aanwijzing Minister van OCW	36
II Tekst oproep telefonisch spreekuur en email adres	38
III Algemene werkwijze toezicht en toezichthistorie Joodse Kindergemeenschap Cheider	40
IV Zienswijze Bestuur Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider	43

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de zomer van 2012 werd de Joodse Kindergemeenschap Cheider (hierna het Cheider) geconfronteerd met meldingen omtrent mogelijk seksueel misbruik van een of meer leerlingen door een leraar, die destijds aan het Cheider verbonden was. Deze gebeurtenissen en het vervolg daarop hebben een grote impact gehad.

Een rechtszaak in april en mei 2018 leidde tot een uitspraak van de rechtbank: 'gedeeltelijke veroordeling van de mannelijke verdachte voor seksueel misbruik van een leerling (ontucht). De man werd ook verdacht van het misbruiken van vijf andere leerlingen. Hiervan heeft de rechtbank hem vrijgesproken'². De betrokken partijen hebben beide beroep aangetekend tegen dit vonnis. Het oordeel daarover is ten tijde van dit rapport nog niet bekend. In 2017 en 2018 werd er in de media veel aandacht aan de zaak besteed en aan de rol van het schoolbestuur daarbij. Dit was onder meer aanleiding voor Kamervragen aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: de minister) in maart 2018. De minister heeft in de signalen die in de berichtgeving naar voren kwamen, in combinatie met tekortkomingen die in het verleden door de inspectie zijn vastgesteld, aanleiding gezien de inspectie in een brief van 9 mei 2018³ te vragen een zogenaamd specifiek onderzoek⁴ te doen naar de sociale veiligheid op het Cheider en het handelen van het bestuur daarbij. De minister heeft gevraagd in het onderzoek aspecten van het bestuurlijk handelen te betrekken, namelijk het handelen gericht op (het borgen van) de sociale veiligheid. Daarnaast heeft de minister gevraagd om direct betrokkenen - huidige en voormalige leerlingen, ouders, personeelsleden, bestuur, medezeggenschapsraad - bij het onderzoek te betrekken.

In de aanwijzing van de minister zijn de volgende vragen geformuleerd:

De centrale vraag in het onderzoek is:

- Is de sociale veiligheid bij het Cheider door het bestuur in voldoende mate geborgd, nu en in de toekomst?

De deelvragen zijn⁵:

- In hoeverre en op welke wijze borgen het bevoegd gezag en de schoolleiding van het Cheider de sociale veiligheid van de leerlingen (conform artikel 4c van de Wet op het primair onderwijs en artikel 3b van de Wet op het voortgezet onderwijs) en het personeel in de dagelijkse praktijk en voldoet het bevoegd gezag daarmee aan de eisen die daaraan in het kader van de zorgplicht voor de sociale veiligheid worden gesteld?

Meer specifiek:

- Heeft het bestuur beleid geformuleerd met betrekking tot de sociale veiligheid? Zo ja, wat voor beleid?
- Welke lessen zijn daarbij geleerd uit het verleden? Welke ontwikkelingen heeft het beleid op het gebied van sociale veiligheid het afgelopen decennium doorgemaakt? Ik wil u daarbij vragen een beeld te schetsen van eventuele signalen en incidenten die uit registraties van de school en nog te voeren vraaggesprekken naar voren komen.
- Welke acties en maatregelen neemt het bestuur inzake de sociale veiligheid, met name met het oog op het voorkomen en het afhandelen van incidenten?
- In hoeverre is er sprake van openheid (zowel intern als extern) op het gebied van sociale veiligheid in de communicatie met leerlingen, personeel, ouders en deskundigen?

En tevens:

- In hoeverre en op welke wijze geeft de school, als onderdeel van sociale veiligheid, invulling aan het leren respectvol om te gaan met seksualiteit en seksuele diversiteit binnen de samenleving, zoals bedoeld in kerndoel 38 voor het basisonderwijs en kerndoel 43 voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs (respectievelijk artikel 9, vijfde lid, van de Wet op het primair onderwijs (WPO) in samenhang met het Besluit vernieuwde kerndoelen WPO en artikel 11b van de Wet op het voortgezet onderwijs (WPO) in samenhang met het Besluit kerndoelen onderbouw VO)?

² Zie <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Amsterdam/Nieuws/Paginas/2-jaar-cel-voor-misbruik-door-leraar-op-het-Cheider.aspx>

³ Zie bijlage I.

⁴ Het betreft een onderzoek conform artikel 15, eerste lid, in samenhang met artikel 3, eerste lid, onder a, sub 1, van de Wet op het Onderwijstoezicht. Het specifiek onderzoek staat los van de juridische zaak en houdt daar op geen enkele manier verband mee.

⁵ Omwille van de ordening en de leesbaarheid van het rapport hebben we de volgorde van de deelvragen enigszins gewijzigd.

Uit gesprekken en documentanalyse zijn daarnaast andere elementen naar voren gekomen in verband met de sociale veiligheid, wat maakt dat de inspectie deze ook heeft betrokken in het onderzoek.

1.2. Context het Cheider

De scholen van het Cheider voor primair onderwijs (hierna: po) en voortgezet onderwijs (hierna: vo) zijn de enige scholen in Nederland op orthodox Joodse grondslag. Het schoolgebouw staat in Amsterdam, maar er is een aantal leerlingen dat dagelijks vanuit andere woonplaatsen in Nederland naar de school reist. Vanwege de bedreigingen waaraan de Joodse gemeenschap blootstaat is de school stringent beveiligd, waarvan onder meer een vrijwel afgesloten, hoog metalen hek en permanente bewaking door de Koninklijke Marechaussee zichtbare uitingen zijn.

Het bestuur van het Cheider ontvangt Rijksbekostiging voor het reguliere onderwijs dat wordt verzorgd. Voor het vo geldt dat het Cheider de status van Uitzonderingsschool⁶ heeft.

Het levensbeschouwelijke karakter van de school wordt onder andere ingevuld door een levensbeschouwelijke inkleuring van het reguliere curriculum (dat door de school wordt aangeduid als 'profane onderwijs') en door 'Joods onderwijs'⁷.

In het schooljaar 2017-2018 heeft het Cheider in totaal 97 leerlingen (59 in het po en 38 in het vo). Er zijn 50 personeelsleden aan de school verbonden. De roosters zijn zo ingedeeld dat iedere dag voor de jongens van het voortgezet onderwijs om 7.30 uur begonnen wordt met het uitspreken van het ochtendgebed. Alle leerlingen van de basisschool en de meisjes van het voortgezet onderwijs krijgen vanaf 8.30 uur Joodse les. Tussen 8.20 en 8.45 uur ontbijten de jongens van het voortgezet onderwijs. Na de Joodse les is er een pauze voor de leerlingen waarna het profane programma start. Jongens en meisjes krijgen in ieder geval vanaf groep 5 in het basisonderwijs apart onderwijs in gescheiden delen van het gebouw. Voor de groepen daaronder hangt het af van de groepsamenstelling en/of de activiteiten. De jongensklassen vanaf groep 5 van het basisonderwijs hebben na het profane programma opnieuw Joodse lessen tot 17.30 uur.

Het Cheider stelt zich ten doel een leeromgeving te creëren waarin de leerlingen gemotiveerd worden om zich te ontwikkelen en op te groeien tot volwaardig lid van de Joodse gemeenschap in Nederland die een waardevolle bijdrage zal leveren aan de samenleving, vanuit de eigen levensbeschouwelijke waarden.

De rechtsvorm van het Cheider is een stichting. Het bestuur van de stichting wordt gevormd door personen uit de orthodox Joodse gemeenschap die zich op vrijwillige basis inspannen om de doelstellingen van het Cheider te realiseren. Het bestuur kent volgens de statuten (2011) een functionele scheiding tussen het uitvoerend deel van het bestuur en het toezichthoudend deel van het bestuur⁸. Het Cheider heeft een algemeen directeur die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het profane onderwijs en een hoofd Joodse zaken, die verantwoordelijk is voor het Joodse onderwijs.

1.3. Werkwijze specifiek onderzoek het Cheider

Wij hebben het onderzoek bij het Cheider uitgevoerd in de periode van eind mei tot eind juli 2018. Nadat de inspectie op 9 mei 2018 de aanwijzing van de minister had ontvangen, zijn we gestart met het verkennen van de onderzoeksopdracht en het opstellen van een onderzoeksplan. We hebben de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd, waarbij we steeds op de volledige medewerking van alle betrokkenen konden rekenen.

- Voorafgaand aan de verdere gegevensverzameling voor het onderzoek heeft op 23 mei 2018 een startgesprek plaatsgevonden met een vertegenwoordiging van het bestuur, de schoolleiding en de raad van advies van het Cheider, waarbij de inspectie een toelichting heeft gegeven op de strekking, de werkwijze en het tijdpad van het onderzoek.
- Tussen 1 juni en 6 juli 2018 vonden de volgende activiteiten plaats:
 - Afnames van een vragenlijst over sociale veiligheid en schoolklimaat bij alle leerlingen in de bovenbouw van het po en alle leerlingen in het vo. Van het totaal van 97 leerlingen (inclusief de onderbouw van het po) verstrekten 43 leerlingen informatie.

⁶ Beleidsregel uitzonderingsscholen VO 2013, nr. VO/440230, houdende regels omtrent instandhouding dan wel bekostiging van scholen onder de opheffingsnorm in verband met een uitzonderlijke situatie.

⁷ In het vervolg van dit rapport zullen we voor de leesbaarheid en de herkenbaarheid dit door het Cheider gehanteerde onderscheid in terminologie volgen.

⁸ Zoals bedoeld in artikel 17b, eerste lid, van de WPO en artikel 24e, eerste lid, van de WVO.

- Afname van een vragenlijst over sociale veiligheid en schoolklimaat bij alle personeelsleden (37 van de in totaal 50 personeelsleden verstrekten informatie).
- We hebben 7 lesobservaties uitgevoerd, bij profane en Joodse lessen in klassen van het po en het vo.
- We hebben 23 (groeps-)interviews afgenomen op de school, aan de hand van vooraf opgestelde gespreksleidraden. Er is gesproken met alle leerlingen van de bovenbouw van het po (in totaal 18 leerlingen), willekeurig (door de inspectie) geselecteerde leerlingen van het vo (6), willekeurig (door de inspectie) geselecteerde ouders van po- en vo-leerlingen (13), leraren regulier onderwijs po- en vo (16), leraren Joods onderwijs po- en vo (6), schoolleiding, het bestuur, de raad van toezicht, de medezeggenschapsraad, de raad van advies en 5 overige personeelsleden.
- Om zoveel mogelijk personen die nu of in het verleden bij de school betrokken waren in de gelegenheid te stellen informatie beschikbaar te stellen, hebben wij een tijdelijk e-mailadres en een telefonisch spreekuur ingericht. Deze contactmogelijkheden zijn via de website van de school en een advertentie in het Nieuw Israëlitisch Weekblad bekend gemaakt. Langs deze weg hebben 40 personen (op een enkele uitzondering na oud-leerlingen en (oud-)ouders) de inspectie informatie verstrekt.
- Voorafgaand aan en tijdens het onderzoek hebben we zoveel mogelijk relevante documenten verzameld en geanalyseerd, zoals onder andere schoolplannen en schoolgidsen, statuten, jaarverslagen, reglementen, protocollen, beleidsnotities, gegevens monitoring sociale veiligheid, tevredenheidspeilingen leerlingen, personeelsleden en ouders, berichten van de school aan alle ouders en/of personeelsleden, verklaringen omtrent het gedrag (VOG) en lesmateriaal.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we de resultaten van het onderzoek weer. In hoofdstuk 3 staan de afspraken met betrekking tot het vervolgtoezicht vermeld. In hoofdstuk 4 is een beleidsreactie van het bestuur op het rapport opgenomen. Ten slotte volgen enkele bijlagen, waaronder een eventuele zienswijze van het bestuur.

2. Resultaten onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven wij onze oordelen en bevindingen op basis van het uitgevoerde onderzoek. Daar waar sprake is van een tekortkoming in de naleving van wet- en regelgeving verwijzen wij met een voetnoot naar de betreffende wetsartikelen. In het onderstaande lichten wij onze conclusie nader toe. Dit doen wij door allereerst de hoofdvraag en de deelvragen te beantwoorden. In vervolg daarop wijzen we tevens op enkele randvoorwaarden die van belang zijn voor borging van de sociale veiligheid en op besluiten en maatregelen die wij daarbij van het bestuur verwachten.

2.1. Beantwoording Onderzoeksvragen

Hoofdvraag:

Is de sociale veiligheid bij het Cheider door het bestuur in voldoende mate geborgd, nu en in de toekomst?

Het bestuur van de Joodse Kindergemeenschap Cheider (hierna het Cheider) voldoet in belangrijke mate aan de zorgplicht voor de sociale veiligheid, maar schiet, ondanks goede intenties, tekort in de borging daarvan. De meeste leerlingen voelen zich veilig. Het beleid vertoont echter te weinig samenhang, is deels van recente datum en onvoldoende ingebed in de onderwijspraktijk. Daar komt bij dat wij tekortkomingen en risico's constateren in enkele structurele voorwaarden voor de borging van de sociale veiligheid nu en in de toekomst. De financiële condities zijn ongunstig en er zijn verbeteringen nodig op het gebied van de bestuurlijke inrichting en het bestuurlijk handelen.

Deelvragen:

1. *In hoeverre en op welke wijze borgen het bevoegd gezag en de schoolleiding van het Cheider de sociale veiligheid van de leerlingen (conform artikel 4c van de Wet op het primair onderwijs en artikel 3b van de Wet op het voortgezet onderwijs) en het personeel in de dagelijkse praktijk en voldoet het bevoegd gezag daarmee aan de eisen die daaraan in het kader van de zorgplicht voor de sociale veiligheid worden gesteld?*

2. *Heeft het bestuur beleid geformuleerd met betrekking tot de sociale veiligheid? Zo ja, wat voor beleid?*

Allereerst gaan we in op het juridisch kader. De wet regelt in artikel 4c, eerste lid, van de WPO en artikel 3b, eerste lid, van de WVO de zorgplicht voor de veiligheid op school. De zorgplicht betreft de volgende drie aspecten. Het bevoegd gezag:

- a. voert beleid met betrekking tot de veiligheid;
- b. monitort ten minste jaarlijks de veiligheid van leerlingen met een gestandaardiseerd instrument dat een representatief beeld geeft van de beleving en de aantasting van de sociale veiligheid en het welbevinden van leerlingen;
- c. heeft een persoon aangesteld die het beleid in het kader van het tegengaan van pesten coördineert en fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Bovendien moet uit onder andere de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school blijken dat de school zorgdraagt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen⁹.

Met betrekking tot de borging van de sociale veiligheid en het veiligheidsbeleid komen we tot de volgende conclusie en bevindingen:

Het Cheider beschikt over een veiligheidsbeleid, dat is neergelegd in een recente beleidsnotitie (2018). Het beleid moet echter beter ingebed en geborgd worden. Een samenhangend veiligheidsbeleid,

⁹ In de memorie van toelichting staat hierover het volgende: een school kan alleen beleid voeren als zij inzicht heeft in de feitelijke en ervaren veiligheidsbeleving en het welbevinden van leerlingen. Het bestuur moet een samenhangende set van maatregelen hebben, zowel gericht op preventie als op het afhandelen van incidenten, ingebed in het pedagogisch beleid van de school (Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 34 130, nr. 3).

gebaseerd op een grondige risicoanalyse, dat zijn plaats in de praktijk verworven heeft en leidend is voor een brede en gezamenlijke realisering van wat nodig is, moet nog vorm krijgen¹⁰. Het beleid is deels van recente datum en mede daardoor nog onvoldoende bekend bij het personeel.

Toelichting:

Het Cheider beschikt pas sinds 2018 over een integrale 'beleidsnotitie sociale veiligheid'. Voor 2018 maakte de school gebruik van diverse, op zichzelf staande documenten en protocollen. Deze documenten vormden geen onderdeel van een aanpak waarin alle elementen die van belang zijn aandacht kregen en waarvan de samenhang en uitvoering was geborgd. De beleidsnotitie van 2018 is gericht op het voorkomen, afhandelen, en in mindere mate, registreren en evalueren van incidenten. De notitie gaat in op schoolregels, monitoring, verdeling van taken onder diverse betrokkenen, het pedagogisch klimaat, preventieve maatregelen, de wijze waarop de school incidenten signaleert en handelt bij incidenten, en op de borging van het beleid. Genoemde onderdelen zijn echter weinig concreet uitgewerkt. Zo zijn de schoolregels niet vermeld, bevat de notitie geen taakomschrijving bij de diverse functionarissen, en bevat het hoofdstuk over het pedagogisch klimaat geen doelen en specifieke activiteiten, zodat niet duidelijk is wat op dit punt van de betrokken functionarissen wordt verwacht. Ook besteedt de notitie geen aandacht aan de monitoring van de veiligheid van de leerlingen en de wijze waarop de verzamelde gegevens benut worden voor de evaluatie van het beleid. Wel wordt de Kanjermethode genoemd, die op de afdeling po gebruikt wordt om het onderling vertrouwen in groepen te bevorderen (met als oogmerk het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat). De wijze waarop deze methode wordt gebruikt en afspraken daarover worden echter niet verder besproken in de beleidsnotitie. Op de afdeling vo ontbreekt een dergelijke methode. De school zegt wel de intentie te hebben ook in het vo een methode of programma te willen invoeren.

De beleidsnotitie is algemeen van aard en geeft slechts een globale beschrijving van de praktijk van de school. In de beleidsnotitie wordt wel verwezen naar verschillende specifieke documenten en protocollen: het Schoolondersteuningsprofiel, het Anti-pestprotocol, de Maatregelenladder, de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, het Leerlingenstatuut en de Klachtenregeling. De notitie biedt echter geen volledige beschrijving van de middelen die de school inzet, zoals blijkt uit het ontbreken in de notitie van de volgende documenten die wel op de school aanwezig zijn:

- de 10 gouden regels (de schoolregels);
- het protocol bij een klacht of melding met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik door een leraar/medewerker richting een leerling en/of leerlingen;
- het protocol Kindermishandeling gepleegd door een medewerker of bij een vermoeden daarvan;
- afspraken met betrekking tot leerkrachtgedrag en de inrichting van de school wat betreft belangrijke elementen voor borging van de veiligheid (bevat gedetailleerde afspraken over de 'nee-training', over het niet-afplakken van ramen, over het voorkomen van alleen zijn met leerlingen in een klaslokaal, het beperken van fysiek contact;
- gedragsregels bij gym, zwemmen en dergelijke;
- de gedragscode meisjesafdeling;
- verklaringen omtrent het gedrag van al het personeel.

Deze opsomming laat zien dat de school zeker aandacht heeft voor de sociale veiligheid van leerlingen, maar dat een samenhangend veiligheidsbeleid, dat leidend is voor een brede en gezamenlijke realisering van wat nodig is, nog vorm moet krijgen. Wat als voorwaarde voor samenhang vooral ontbreekt, is een grondige analyse die de specifieke veiligheidsrisico's van het Cheider in kaart brengt en waar het veiligheidsbeleid op toegesneden wordt (zie ook paragraaf 2.2.).

Uit de gevoerde gesprekken met leerlingen en personeel blijkt dat de recente beleidsnotitie of de daarin vervatte maatregelen maar in beperkte mate bij hen bekend zijn. Daardoor is het onduidelijk in hoeverre de school er in slaagt dit beleid in de praktijk te realiseren, draagvlak bij alle betrokkenen te verkrijgen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen handelen conform dit beleid.

Om de sociale veiligheid te borgen wordt het onderwerp sociale veiligheid regelmatig geagendeerd op werkoverleggen en studiedagen. Daarnaast stelt de beleidsnotitie dat sociale veiligheid deel uitmaakt van het kwaliteitsbeleid en terug te vinden is in documenten zoals het schoolplan, de schoolgids en het leerlingenstatuut. Dat blijkt deels het geval. In de schoolplannen zijn enkele uitgangspunten met betrekking tot veiligheid geformuleerd en is er enige aandacht voor pesten, voor de Kanjermethode (po)

¹⁰ artikelen 4c en 12, tweede lid, WPO en artikelen 3b en 24, tweede lid, WVO.

en voor de uitkomsten van de monitoring (vo). Het schoolplan van vo (2016-2020) kwalificeert in de SWOT-analyse de veiligheid als sterk en het schoolplan van po (2017-2020) het onderdeel veiligheid als zwak. Hier ontbreken nadere analyses en verduidelijking van wat de sterke en zwakke punten van het achterliggende beleid zijn, hoe beide situaties op elkaar inwerken, en wat dit in de (kleine) schoolgemeenschap betekent voor mogelijke risico's en aangrijpingspunten voor verbetering. Wel zijn er beleidsvoornemens in het schoolplan po opgenomen die betrekking hebben op versterking van de Kanjermethode, het actualiseren van het anti-pestprotocol en de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Wat betreft het anti-pestprotocol merken we op dat dit niet of nauwelijks schoolspecifiek ingevuld is.

De schoolgidsen po en vo vermelden een aantal losse elementen van het veiligheidsbeleid maar bevatten, evenals de schoolplannen, geen samenhangend beleid. De schoolregels, die in alle klassen aan de wand hangen, worden volgens de leerlingen niet jaarlijks besproken en de leerlingen geven aan in de gesprekken dat de regels ook niet 'leven'. Uit de meest recente leerlingtevredenheidspeiling in het vo blijkt dat de helft (maar 18 van de 36) van de leerlingen vindt dat de regels duidelijk zijn. Omdat de schoolregels ook niet in overleg met de leerlingen worden opgesteld, laat de school mogelijkheden onbenut om het draagvlak en de werking van deze regels te bevorderen.

Naast het voeren van veiligheidsbeleid vraagt de wettelijke zorgplicht dat de school de veiligheidsbeleving van leerlingen monitort, ten einde na te gaan of het veiligheidsbeleid toereikend is. We komen op dit punt tot de volgende conclusie en bevindingen:

De verplichte monitoring vindt sinds enkele jaren zowel in het po als in het vo jaarlijks plaats op basis van instrumenten die voldoen aan de wettelijke voorschriften. In het vo worden de resultaten van de monitoring echter niet aantoonbaar benut voor de evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid¹¹.

Toelichting:

In het po wordt de veiligheid vanaf groep 7 gemonitord met een instrument dat voldoet aan de wettelijke voorschriften. Dat de leerlingen van de groepen 5 en 6 niet worden bevraagd beperkt de waarde van de monitor en vroegtijdig inzicht in eventuele problematiek. Ook het in het vo gebruikte instrument voldoet aan de wettelijke voorschriften. In het vo worden wel alle leerlingen bevraagd.

De monitoring moet inzicht geven in de feitelijke en ervaren veiligheid en het welbevinden van leerlingen. Als de resultaten daartoe aanleiding geven, is het van belang dat de school maatregelen treft ter verbetering. De registratie van de school laat zien dat dit in het po gebeurt. De resultaten worden geanalyseerd en omgezet in acties. Men evalueert ook of de acties effect hebben gesorteerd. In de actielijst van de meest recente monitoruitkomsten staat onder meer dat de rol van de anti-pestcoördinator zowel binnen de school als naar ouders gecommuniceerd moet worden, dat de ouders betrokken moeten worden bij de Kanjermethode, dat het anti-pestprotocol voor iedereen beschikbaar moet zijn en dat de uitkomsten van de monitor besproken moeten worden met de leraren. Deze acties worden nu ook stapsgewijs uitgevoerd.

De monitoring in het vo levert een door de uitgever van het instrument opgestelde samenvatting op. Een analyse en actiepunten, zoals in het po, ontbreken in de registratie van het vo. De vo-leraren geven aan dat de uitkomsten van de leerlingtevredenheidspeiling wel besproken worden met de algemeen directeur en de zorgcoördinator en dat er vervolgens met leerlingen over wordt gepraat. Dit laatste wordt door de leerlingen niet bevestigd. De uitkomsten van de leerlingtevredenheidspeiling laten al meerdere jaren zien dat veel leerlingen ontevreden zijn over het functioneren van het mentoraat, maar tot dusverre is dit probleem, ondanks studiedagen over dit onderwerp, nog niet door de school opgelost.

De school bevraagt het personeel eens in de twee jaar. De laatste meting is van 2016. Ook deze tevredenheidspeiling bevat een door de uitgever van het instrument opgestelde samenvatting. Ook van deze meting heeft de school geen analyse of actiepunten beschikbaar.

We noemen in het kader van de monitoring tot slot dat de school incidenten rond sociale veiligheid registreert in de leerlingvolgsystemen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Incidenten

¹¹ artikel 3b, eerste lid, onder a van de WVO.

worden echter niet, bijvoorbeeld jaarlijks, op schoolniveau geaggregeerd. Daardoor draagt de incidentenregistratie niet systematisch bij aan de evaluatie van het veiligheidsbeleid.

De wettelijke zorgplicht betreft tevens de aanwezigheid van een anti-pestcoördinator, die ook fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten. We komen op dit punt tot de volgende conclusie en bevindingen:

De school heeft een anti-pestcoördinator en een vertrouwenspersoon aangesteld, maar binnen de school is slechts ten dele bekend wie dat zijn en wat hun taken en rollen zijn. Daarmee is onvoldoende geborgd dat de anti-pestcoördinator het tegengaan van pesten kan coördineren en kan fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten¹².

Toelichting:

In de beleidsnotitie sociale veiligheid schrijft de school dat het, om de sociale veiligheid op de school te kunnen waarborgen, belangrijk is dat een aantal taken op school goed is belegd, dat er goede werkafspraken zijn gemaakt met externe organisaties en dat er goede regelingen zijn met betrekking tot privacy en het handelen bij klachten. Vervolgens wordt een opsomming gegeven van functies en namen. Deze opsomming bevat echter geen aanspreekpunt in het kader van pesten. Ook in de schoolgidsen was ten tijde van het onderzoek niet vermeld wie de anti-pestcoördinator is. Dit wordt hersteld in de schoolgidsen po en vo 2018-2019; in een bijlage bij de schoolgidsen worden de taakomschrijvingen van de anti-pestcoördinator en van de vertrouwenspersoon vermeld. In het anti-pestprotocol staat dat de zorgcoördinator fungeert als anti-pestcoördinator en aanspreekpunt bij pesten. Zijn taken en rollen staan kort vermeld in het protocol. Hoewel de school ervoor kan kiezen de functies van anti-pestcoördinator en aanspreekpunt bij pesten te beleggen bij de zorgcoördinator, is van belang dat leerlingen en ouders weten waar problemen rond sociale veiligheid besproken kunnen worden. Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd met leerlingen, ouders en personeel, alsook uit de vragenlijsten die bij hen zijn afgenomen, komt naar voren dat binnen de school slechts ten dele bekend is wie de anti-pestcoördinator is en waarvoor je bij deze persoon terecht kunt.

Er is één vertrouwenspersoon, maar ook deze functionaris is niet bij iedereen als zodanig bekend. De vertrouwenspersoon is een man; het zou in het kader van de principes van de school, waarbij een strikte scheiding tussen jongens en meisjes wordt gehanteerd, voor de hand liggen dat er daarnaast ook een vrouwelijke vertrouwenspersoon zou zijn. In het protocol staat dat de vertrouwenspersoon de anti-pestcoördinator en de mentoren kan ondersteunen en begeleiding kan geven aan leerlingen die worden gepest en zijn/haar ouders. Op de website ontbreekt informatie over de vertrouwenspersoon, informatie over de vertrouwenspersoon hangt niet in de school en de vertrouwenspersoon maakt zich niet actief kenbaar in de klassen. De meest recente leerlingtevredenheidsspeiling in het vo laat zien dat maar 13 van de 36 leerlingen het eens zijn met de uitspraak 'ik weet bij wie ik op school terecht kan met mijn problemen'. De onbekendheid met de vertrouwenspersoon is, gezien het doel van de vertrouwenspersoon (zoals vermeld in de schoolgids van het po: in vertrouwen kunnen spreken over zaken die leerlingen en ouders niet willen of durven bespreken met een leraar of de directie), een belangrijke omissie.

Met betrekking tot de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen alsook van het personeel komen we tot de volgende conclusie en bevindingen:

Uit de vragenlijsten, monitorgegevens en gesprekken blijkt dat de meeste leerlingen positief zijn over hun veiligheid, maar in mindere mate over hun welbevinden op school. We zien naast positieve ook enkele negatieve uitkomsten, waarbij de po-leerlingen negatiever zijn dan de vo-leerlingen. Het personeel is overwegend positief over hun sociale veiligheid op school.

Toelichting:

Het Cheider is een kleine school waar iedereen elkaar kent. Tijdens de lesbezoeken en bezoeken aan de school was er in het algemeen sprake van een rustige en ordelijke sfeer. Om tot een zo robuust mogelijke duiding van de situatie te komen, hebben wij naast de gegevens waarover de school beschikt en de gegevens aangereikt door derden, daarbij ook de eigen observaties en informatie verkregen van leerlingen en personeel gebruikt. Voor het laatste is met veel personen gesproken (zie hoofdstuk 1) en

¹² Artikel 4c, eerste lid, onder c van de WPO en artikel 3b, eerste lid, onder c van de WVO.

zijn vragenlijsten gebruikt, zodat we op zo breed mogelijke wijze gegevens konden verzamelen. Deze vragenlijsten over het sociale klimaat zijn afgenomen bij de leerlingen van de bovenbouw van het po, de leerlingen van het vo en bij het personeel.

Uit de door de leerlingen gegeven antwoorden komt een wisselend beeld naar voren. De overgrote meerderheid van de bevroegde leerlingen (40 van de 43) zegt zich veilig te voelen op school, maar ook melden 7 van de 18 leerlingen van het po dit schooljaar gepest te zijn, en ook geschopt of geslagen. Over het handelen van de leraren bij het tegengaan van pesten zijn de meeste basisschoolleerlingen redelijk positief, maar ongeveer een kwart van de leerlingen niet (5 van de 18). De regels over pesten zijn volgens een kwart van de leerlingen onvoldoende duidelijk (11 van de 45). De antwoorden op de vragenlijst laten tevens zien dat meer dan de helft van de leerlingen van het po zegt niet met plezier naar school te gaan. De jongens (8 van de 10) zijn daarbij negatiever dan de meisjes (4 van de 8). In het vo zegt bijna de helft van de jongens (5 van de 12) niet met plezier naar school te gaan, bij de meisjes is dat veel minder het geval (1 van de 13).

Uit de monitorgegevens van de school komt een vergelijkbaar beeld naar voren, dat er eveneens verschillend uitziet voor het po en het vo. In het po zijn de uitkomsten niet onverdeeld positief. Ongeveer een kwart van de leerlingen beantwoordt de vragen over pesten en de door hen ervaren veiligheid op school negatief en ruim een derde van de leerlingen scoort laag op vragen over hun welbevinden (van de in totaal 18 leerlingen in 2017 en 19 leerlingen in 2018 waarover de school monitoringsgegevens heeft). In het vo zegt in 2018 de overgrote meerderheid van de leerlingen zich veilig te voelen op school (34 van de 36). 30 van de 36 leerlingen zeggen dat de leraren hen met respect behandelen. De sfeer op school wordt in het vo eveneens als positief beoordeeld: slechts 1 leerling (van de 36) vindt de sfeer op school niet prettig. De uitkomsten van de tevredenheidsspeilingen van 2016 en 2017 laten ook een positief beeld zien, al zijn de leerlingen in 2017 kritischer als het gaat over veiligheid en sfeer.

Tijdens de gesprekken met po-leerlingen komt enerzijds naar voren dat ze zich prettig voelen in hun kleine klassen, ze beschouwen elkaar als vrienden, respectievelijk vriendinnen. Anderzijds geven enkele leerlingen aan zich niet veilig te voelen in hun klas. In het po zijn de leerlingen kritisch over de handhaving van de schoolregels, ook zijn ze niet betrokken bij het opstellen ervan. In het vo zijn de leerlingen over het algemeen positief over de kleinschalige omgeving. Ze roemen de fijne sfeer en de individuele aandacht. Ook geven de leerlingen aan dat je op deze school jezelf kunt zijn, waarmee ze in de eerste plaats bedoelen dat ze onbekommerd Joods kunnen zijn. Ze zeggen dat er in het vo niet of nauwelijks gepest wordt. Sommige leerlingen zijn wel kritisch over de strenge regels ten aanzien van bijvoorbeeld het gebruik van de telefoon. Invloed op de regels hebben ze niet.

In het inspectieonderzoek is tevens aandacht geschonken aan de veiligheidsbeleving van het personeel. Van het personeel dat in dit kader de vragenlijst heeft ingevuld (37 van de 50) zegt de overgrote meerderheid (32 van de 37) zich in voldoende of hoge mate veilig te voelen in de contacten met de schoolleiding. Op enkele personeelsleden na is het personeel positief over het onderling functioneren van het team. Verschillen van inzicht worden volgens 32 van de 37 respondenten in alle openheid besproken. Ongeveer driekwart (27 van de 37) van de personeelsleden geeft aan zich in voldoende of hoge mate vrij te voelen kritiek te uiten op het beleid van de schoolleiding. Ten aanzien van het bestuur is dat minder het geval. Ongeveer veertig procent van de personeelsleden (15 van de 37) geeft aan zich in voldoende of hoge mate vrij te voelen om kritiek te uiten op het bestuursbeleid. Uit de gesprekken met de personeelsleden komt naar voren dat het personeel in het algemeen positief oordeelt over hun sociale veiligheid op de school. De gegevens uit de personeelstevredenheidsspeiling van het Cheider van 2016 (waaraan door circa twee derde (21 van de 35 personeelsleden) werd meegedaan) bevestigen dit beeld. Vrijwel alle personeelsleden zeggen regelmatig of vaak met plezier naar hun werk te gaan.

3. Welke lessen zijn daarbij geleerd uit het verleden? Welke ontwikkelingen heeft het beleid op het gebied van sociale veiligheid het afgelopen decennium doorgemaakt? De minister voegt daaraan toe: Ik wil u daarbij vragen een beeld te schetsen van eventuele signalen en incidenten die uit registraties van de school en nog te voeren vraaggesprekken naar voren komen.

Om na te gaan welke lessen uit het verleden zijn geleerd en welke ontwikkelingen het beleid op het gebied van de sociale veiligheid het afgelopen decennium heeft doorgemaakt, hebben wij ons geconcentreerd op de periode vanaf 2012. Hieraan liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

- de zedenzaak in 2012 vormt de belangrijkste aanleiding voor ons onderzoek.

- het is onmogelijk om binnen de kaders van dit onderzoek een getrouw beeld te vormen van wat zich voor 2012 heeft voorgedaan, omdat gegevens niet (meer) volledig beschikbaar zijn, er geen hoor en wederhoor kan plaatsvinden en/of destijds betrokken personen niet meer in functie zijn.

Om na te kunnen gaan in hoeverre er lessen uit het verleden zijn geleerd is het handelen van het bestuur naar aanleiding van de meldingen van mogelijk seksueel misbruik in 2012 van belang. Op grond van documentenanalyse (waarbij wij geen gebruik konden maken van de gegevens van de vertrouwensinspecteurs van de inspectie vanwege het afgeschermd en vertrouwelijke karakter daarvan) en uit gesprekken met (oud-) ouders, oud-leerlingen en leraren komen we tot de volgende conclusie:

Het bestuur heeft ten tijde van de zedenzaak in 2012 niet adequaat gehandeld: het heeft, ondanks herhaaldelijk aandringen van de inspectie, onnodig lang gewacht met het doen van aangifte¹³. Ook heeft het bestuur in 2012 weinig aandacht besteed aan de communicatie met het personeel, de ouders en de leerlingen. Dit alles heeft geleid tot een blijvende vertrouwensbreuk tussen het bestuur en een deel van de ouders. De gebeurtenissen in 2012 zijn aanleiding geweest voor meer alertheid binnen het Cheider met betrekking tot de sociale veiligheid. Gaandeweg is de beleidsontwikkeling rond de sociale veiligheid van de grond gekomen. Sinds de gebeurtenissen in 2012 is, voor zover wij dat hebben kunnen vaststellen, geen sprake geweest van nieuwe signalen rond ernstige aantastingen van de sociale veiligheid van leerlingen noch hebben zich op dit punt majeure incidenten voorgedaan.

Toelichting:

De inspectie komt tot de conclusie dat het bestuur bij de afhandeling van de zedenzaak in 2012 niet adequaat heeft gehandeld. Daarbij zijn de volgende overwegingen van belang:

- Het bestuur heeft de betreffende leraar direct na de eerste melding begin juni 2012 geschorst, contact gezocht met de vertrouwensinspecteur en de zaak gemeld bij de politie. Het bestuur voldeed daarmee aan de betreffende wettelijke bepalingen¹⁴.
- Het bestuur heeft echter, ondanks herhaaldelijk aandringen van de inspectie, verzuimd te voldoen aan zijn plicht om onverwijld aangifte te doen. Nadat de inspectie op basis van de conclusie dat sprake was van een redelijk vermoeden van seksueel misbruik, het bestuur zowel mondeling (eind juni) als schriftelijk (begin juli) had gewezen op zijn aangifteplicht en dat bij een gesprek in september nogmaals indringend herhaalde, duurde het tot eind oktober 2012 voordat het bestuur uiteindelijk tot aangifte overging.
- Er was sprake van een afwachtende houding van het bestuur, waarbij het- in afwijking van het oordeel van de inspectie- van mening was dat er geen sprake was van een redelijk vermoeden van seksueel misbruik en dat er daarom geen aangifteplicht zou bestaan. Het bestuur voerde hierbij onder andere aan dat de betreffende leraar les gaf op de basisschool en het slachtoffer een leerling was van de afdeling voortgezet onderwijs. In de optiek van het bestuur betekende dit dat er strikt genomen geen aangifteplicht bestond, aangezien de wet stelt dat er aangifteplicht bestaat als een leraar zich schuldig maakt aan seksueel misbruik van een leerling van de school. En dus niet als het een leerling betreft van een andere school. In het verlengde hiervan was het bestuur beducht voor het risico van een mogelijke claim van de betreffende leraar in de toekomst.
- Het bestuur heeft de betreffende leraar, in aansluiting op diens verzoek van eind april 2012 om het dienstverband te beëindigen met ingang van het nieuwe schooljaar, eind november 2012 eervol ontslag verleend, bijna 6 maanden na de schorsing en een maand nadat aangifte was gedaan.
- Er is in de nasleep van de zaak weinig aandacht besteed aan het informeren en begeleiden van de ouders, de leerlingen en het personeel. Uit de gesprekken komt naar voren dat veel leraren dit als een ernstig gemis hebben ervaren, temeer omdat het een tot dat moment gewaardeerde collega betrof. Ouders, ook de niet direct betrokkenen, zo kwam uit gesprekken naar voren, misten eenduidige informatie, waren onzeker en voelden zich in de kou staan. Het personeel en de ouders werden hoofdzakelijk schriftelijk geïnformeerd, waarbij verschillende redenen werden aangevoerd voor de afwezigheid van de betreffende leraar. Pas in februari 2014 werden enkele bijeenkomsten georganiseerd voor leraren, respectievelijk ouders, waarbij door een externe instantie informatie werd gegeven over het herkennen van signalen van mogelijk seksueel misbruik en hoe daarmee om te gaan. Het bestuur onderkent dit gebrek aan informatie en

¹³ Artikelen 4a, tweede lid, van de WPO en 3, tweede lid, van de WVO

¹⁴ Artikel 4a, eerste lid, van de WPO en artikel 3, eerste lid, van de WVO

communicatie overigens ook zelf. Recent, eind juni 2018, organiseerde het bestuur opnieuw een bijeenkomst voor personeelsleden en ouders, waar onder leiding van enkele externe inhoudelijk deskundigen is gesproken over de (plannen voor de) invulling van het beleid sociale veiligheid en de wensen van ouders inzake betrokkenheid daarbij.

Het oordeel van het bestuur over de eigen handelwijze in 2012 roept de vraag op of, en zo ja, welke lessen er geleerd zijn van de gang van zaken in 2012.

Het bestuur heeft zich steeds op het standpunt gesteld dat het in de afhandeling van de zaak juist en overeenkomstig wet- en regelgeving heeft gehandeld. Recentelijk heeft het bestuur in gesprekken met de inspectie en in communicatie naar ouders dit standpunt herhaald. Deze opstelling doet afbreuk aan het noodzakelijke vertrouwen in het bestuur waar het gaat om het waarborgen van de sociale veiligheid op school nu en in de toekomst.

Ten aanzien van de ontwikkeling van het beleid op het gebied van de sociale veiligheid na 2012 komt uit de analyse van documenten en uit gesprekken het beeld naar voren dat er bij het Cheider na de gebeurtenissen in 2012 meer alertheid is ontstaan voor situaties en omstandigheden die een mogelijk risico voor de sociale veiligheid betekenen. Er zijn bijvoorbeeld regels opgesteld omtrent leerkrachtgedrag en de inrichting van de school. Zo moeten alle ramen in de school voldoende ruimte hebben om doorheen te kijken en mag het zicht in/naar de klas niet worden belemmerd door raamversieringen. Leraren moeten voorkomen alleen te zijn met een leerling in een lokaal en als het niet anders kan moet de deur van het lokaal open zijn. Leraren wordt gewezen op het belang van het zoveel mogelijk vermijden van fysiek contact tussen leraar en leerling en tussen leerlingen onderling. Er zijn ook regels opgesteld voor het handelen van de leraren tijdens de pauze, tijdens gymnastiek en tijdens het schoolzwemmen.

Ook zijn er protocollen opgesteld over hoe te handelen in geval van klachten of meldingen van grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik en kindermishandeling. Het 'protocol bij een klacht of melding met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik door een leraar/medewerker richting een leerling en/of leerlingen' biedt onvoldoende waarborg dat in overeenkomstige gevallen in de toekomst onverwijld aangifte volgt. Het bestuur heeft het protocol naar aanleiding van dit onderzoek inmiddels aangepast. Deze versie laat echter nog steeds ruimte voor het bestuur om van de bepalingen in het protocol, en daarmee van het onverwijld aangifte doen, af te wijken, terwijl de vrijheid van handelen voor het bevoegd gezag in dergelijke gevallen zeer beperkt is, zoals blijkt uit de wetsgeschiedenis¹⁵.

De ontwikkeling van activiteiten op het gebied van de sociale veiligheid is bij het Cheider geleidelijk en parallel aan de veranderende wetgeving verlopen. Met de komst van de nieuwe algemeen directeur eind 2013 is er over de hele linie gaandeweg meer structuur en professionalisering gekomen in de school. Ook op het gebied van sociale veiligheid zijn sindsdien regels en programma's stapsgewijs verder ontwikkeld en deels geïmplementeerd. Zoals bij de beantwoording van de deelvragen 1 en 2 is aangegeven, blijkt, onder andere uit de vaststelling van een beleidsnotitie sociale veiligheid in 2018, dat systematische aandacht voor het beleid op het gebied van de sociale veiligheid pas laat tot ontwikkeling is gekomen.

Wij hebben onderzocht in hoeverre er aanwijzingen zijn dat zich sinds 2012 nieuwe incidenten hebben voorgedaan, in de vorm van signalen of door daadwerkelijke voorvallen. Wij hebben daarvoor documentenanalyse uitgevoerd, onder meer op basis van registraties van de school, en we hebben onderzocht of er signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Daarnaast voerden we gesprekken met leerlingen, ouders en personeelsleden. Op grond daarvan hebben we geen aanwijzingen verkregen dat na de gebeurtenissen in 2012 sprake is geweest van signalen rond ernstige aantastingen van de sociale veiligheid van leerlingen. Evenmin hebben zich, voor zover bij de inspectie bekend, op dit punt majeure incidenten voorgedaan.

4. Welke acties en maatregelen neemt het bestuur inzake de sociale veiligheid, met name met het oog op het voorkomen en het afhandelen van incidenten?

¹⁵ Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 1997–1998, 25 979, nr. 3.

Zie de antwoorden op de deelvragen 1 en 2 en vraag 3.

5. In hoeverre is er sprake van openheid (zowel intern als extern) op het gebied van sociale veiligheid in de communicatie met leerlingen, personeel, ouders en deskundigen?

De openheid van de communicatie binnen het Cheider is beperkt. De communicatie verloopt, zoals binnen een kleine school voor de hand ligt, hoofdzakelijk informeel. Men loopt in de regel gemakkelijk bij elkaar binnen en problemen worden ter plekke opgelost. Een risico hiervan is dat dat informatie niet eenduidig en beschikbaar is voor iedereen die bij het Cheider betrokken is. Dit kan leiden tot informatie-ongelijkheid en misverstanden. Betrokkenen voelen zich soms buitengesloten. Ouders en personeel geven aan behoefte te hebben aan meer transparantie, zeker waar dit het bestuur betreft. Kanalen waarlangs informatie op een eenduidige manier bij ouders en leerlingen terecht kan komen, zoals de website, worden niet optimaal benut. De externe communicatie beperkt zich tot de gebruikelijke middelen (zoals schoolgids en e-mail). Wel betreft de school externe deskundigen bij de ontwikkeling en implementatie van het beleid op het gebied van de sociale veiligheid en incidenteel bij het informeren van personeel en ouders hierover.

De communicatie binnen het Cheider is voor een belangrijk deel informeel. Op de kleine school en daarbuiten binnen de Joodse gemeenschap wordt veel onderling besproken. Men loopt in de regel gemakkelijk bij elkaar binnen en problemen worden ter plekke opgelost. Dat is op zichzelf een positief kenmerk, maar het is tevens risicovol. Het kan er namelijk toe leiden dat informatie niet eenduidig en beschikbaar is voor iedereen die bij het Cheider betrokken is.

De school gebruikt verschillende kanalen om intern en extern informatie te verspreiden: dit zijn onder andere gebruikelijke documenten zoals de schoolgids po en vo, een af en toe verschijnende Nieuwsflits en de publicatie 'Rond de Bron'. Ook wordt met enige regelmaat via e-mail met het personeel en/of de ouders gecommuniceerd. Andere documenten die van belang zouden kunnen zijn om interne en externe betrokkenen goed te informeren op het gebied van sociale veiligheid, zoals bijvoorbeeld het anti-pestprotocol, worden niet actief verspreid.

Bovendien valt op dat sommige documenten onvolledig zijn of onduidelijke en tegenstrijdige informatie bevatten. Zo is er weliswaar een bestuursverslag voor de verantwoording over onder andere het gevoerde beleid en de uitkomsten daarvan als wettelijk verplicht onderdeel van het jaarverslag, maar het informatiegehalte van dit bestuursverslag is te beperkt:

- De meerjarenbegroting, bestaande uit een balans en een raming van baten en lasten, is weliswaar aanwezig maar een nadere specificatie van de vlottende activa ontbreekt¹⁶.
- Dit geldt ook voor de vereiste toelichting op de overige baten¹⁷.
- Het verslag van de intern toezichthouder is weliswaar aanwezig, maar hierin ontbreekt op welke wijze de toezichthouder het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek en welk resultaat dit handelen heeft opgeleverd¹⁸.

Dit draagt niet bij aan een transparante communicatie, zowel intern als extern.

Een ander voorbeeld is de klachtenregeling po en vo 2017. Hierin staat dat er een klachtadviescommissie is, die volgens een nader beschreven procedure wordt benoemd en die advies uitbrengt aan het bevoegd gezag. In de schoolgids po 2017 staat dat het Cheider is aangesloten bij de klachtenregeling van Verus¹⁹ en staan andere stappen beschreven die bij een eventuele klacht doorlopen moeten worden.

Het Cheider heeft een website, maar deze bevat nauwelijks informatie of documenten die in het kader van open informatie en communicatie van belang kunnen zijn. Ten tijde van het onderzoek is uitsluitend het jaarverslag te raadplegen op de website.

¹⁶ Artikelen 171, eerste lid, onder a van de WPO, 103, eerste lid, onder a van de WVO en artikel 1 sub Cc en e in samenhang met artikel 4 vierde lid Regeling jaarverslaggeving onderwijs Bijlage 3 onderdeel balans.

¹⁷ Artikelen 171, eerste lid, onder a van de WPO, 103, eerste lid, onder a van de WVO en artikel 1 sub c en e in samenhang met artikel 4 vierde lid Regeling jaarverslaggeving onderwijs Bijlage 3 onderdeel toelichting.

¹⁸ Artikelen 171, eerste lid, onder a van de WPO, 103, eerste lid, onder a van de WVO en artikel 1 sub c en e in samenhang met artikel 4 vierde lid Regeling jaarverslaggeving onderwijs Bijlage 3 onderdeel B3. Rapportage toezichthoudend orgaan.

¹⁹ Vereniging voor Katholiek en Christelijk onderwijs.

Uit de gesprekken met zowel leraren als ouders komt naar voren dat beide groepen behoefte hebben aan meer communicatie op schoolniveau (zowel schriftelijk als door middel van bijeenkomsten voor ouders en/of leraren) en vinden dat er meer transparantie nodig is, vooral waar dit het handelen van het bestuur betreft.

In de communicatie met de medezeggenschapsraad (MR) ontbreekt het, zo blijkt uit gesprekken, aan een tijdige en proactieve informatievoorziening. Informatie komt met regelmaat niet of niet tijdig bij de MR terecht, wat door de MR als demotiverend wordt ervaren. Bovendien is er tussen de MR en het bestuur in de regel geen rechtstreekse communicatie. Deze verloopt via de algemeen directeur.

In gesprekken komt verder naar voren dat sommige leerlingen en ouders terughoudend zijn om zich (kritisch) uit te spreken. Zij willen het Cheider geen schade berokkenen en vinden het niet in overeenstemming met de Joodse waarden en normen om zich kwetsbaar op te stellen of kritisch te zijn (zie ook 2.2.1.). Ook personeelsleden voelen zich niet altijd veilig als het gaat om open communicatie, zoals blijkt uit de beantwoording door het personeel van de vragenlijsten van de inspectie (zie beantwoording vraag 2). Enkelenszins gaven in de gesprekken aan zorgen te hebben over mogelijke repercussies van het bestuur als zij zich kritisch zouden uitlaten. Deze belemmeringen voor een open communicatie betekenen een risico voor de sociale veiligheid.

6. In hoeverre en op welke wijze geeft de school, als onderdeel van sociale veiligheid, invulling aan het leren respectvol om te gaan met seksualiteit en seksuele diversiteit binnen de samenleving, zoals bedoeld in kerndoel 38 voor het basisonderwijs en kerndoel 43 voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs (respectievelijk artikel 9, vijfde lid, van de WPO in samenhang met het Besluit vernieuwde kerndoelen WPO en artikel 11b van de WVO in samenhang met het Besluit kerndoelen onderbouw VO)?

De kerndoelen voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs vragen in het onderwijs aandacht te schenken aan respectvolle omgang met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit²⁰.

De inspectie komt tot de volgende conclusie:

De school besteedt volgens de leraren en de leerlingen incidenteel en vooral in de Joodse lessen aandacht aan seksualiteit en seksuele diversiteit zoals bedoeld in de kerndoelen. De school kan echter niet inzichtelijk maken hoe en in hoeverre zij daar invulling aan geeft. Het blijft daardoor ook onduidelijk in hoeverre leerlingen weerbaar gemaakt worden tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Toelichting:

In het algemeen geldt op het Cheider dat terughoudendheid bestaat rondom het onderwerp seksualiteit. De school probeert de leerlingen te beschermen tegen invloeden die men in strijd acht met de Joodse normen en waarden. Seksualiteit en seksuele diversiteit zijn niet per se taboe, maar worden, zo zeggen de leraren en de leerlingen, behandeld vanuit de levensbeschouwelijke opvattingen van de school en komen incidenteel aan de orde in het levensbeschouwelijke (Joodse) onderwijs van de school. In het overige onderwijs komen deze thema's niet of nauwelijks ter sprake. Hoe de betreffende kerndoelen in de onderwijspraktijk concreet worden ingevuld, hoe deze invulling wordt geborgd en hoe de schoolleiding daarop toeziet, kan de school niet duidelijk maken. De school heeft wel recentelijk twee beleidsnotities opgesteld die op hoofdlijnen weergeven hoe het onderwijs is ingericht ten aanzien van wereldoriëntatie en burgerschap, maar deze notities bieden nauwelijks inzicht in hoe de kerndoelen 38 en 43 gestalte krijgen in de onderwijspraktijk. Er staat bij elk kerndoel niet meer dan bij welk vak het aan de orde komt en dat de onderwerpen geheel of gedeeltelijk in de profane dan wel de Joodse lessen worden behandeld. De door de school aangepaste formulering van het kerndoel in de genoemde beleidsnotitie voor po is

²⁰ WPO; kerndoel 38: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

WVO; kerndoel 43: De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leert respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

bovendien zodanig, dat ook hier onduidelijk is in hoeverre en hoe seksualiteit en seksuele diversiteit hierbij aan de orde komen. Gevolg van het zeer beknopt omschreven beleid op dit gebied is dat het onderwijs over dit onderwerp sterk leraarafhankelijk is.

De schoolplannen waarin de school zich zou moeten verantwoorden over de invulling van de kerndoelen besteden aan de kerndoelen 38 en 43 geen aandacht²¹. Ook zijn er, behoudens de genoemde beleidsnotities, geen andere verantwoordingsdocumenten op de school aanwezig. Op de basisschool wordt al enige jaren gewerkt met de Kanjermethode waarin ook seksualiteit en seksuele weerbaarheid aan de orde komen. Zowel deze methode als andere lesmaterialen worden door de school aangepast aan de levensbeschouwelijke opvattingen van de school. Het voortgezet onderwijs heeft geen methode. De methode biologie wordt op het onderwerp seksualiteit gescreend en gevoelige onderwerpen worden in de profane lessen vermeden. Hoewel het een school is toegestaan lesmateriaal te gebruiken dat past bij de eigen opvattingen, moet wel invulling worden gegeven aan de kerndoelen die op dit terrein van belang zijn. In hoeverre dat als gevolg van de werkwijze van de school het geval is, kan niet worden vastgesteld.

Seksualiteit komt incidenteel in de Joodse lessen aan de orde. Dit gebeurt naar aanleiding van teksten uit onder meer de Tora of naar aanleiding van vragen van leerlingen. Seksualiteit wordt dan in het Joodse perspectief geplaatst, dat wil zeggen dat de docent aangeeft wat er binnen de Joodse wet wel en niet is toegestaan. Volgens leerlingen en leraren is er daarbij in de lessen tevens actief aandacht voor het belang van het respecteren van opvattingen en leefwijzen van anderen. Uit onze bevraging van de leerlingen komt naar voren dat verreweg de meeste leerlingen instemmen met de uitspraak dat 'je op school leert dat alle mensen even belangrijk zijn, ook als ze anders zijn dan jij'. Met betrekking tot aandacht voor seksuele diversiteit is dat in veel mindere mate het geval. Ook gaf ongeveer een derde van de leerlingen (in zowel po als vo) aan dat ze het oneens of zeer oneens waren met de uitspraak dat ze op school leren 'dat jongens en meisjes even belangrijk zijn'.

Voor leraren die het profane onderwijs verzorgen is het beleid rondom aandacht voor seksualiteit niet altijd even duidelijk. Ze weten dat terughoudendheid geboden is en zijn daardoor voorzichtig met het aanroeren van gevoelige onderwerpen. Als voorbeeld noemden leraren van het basisonderwijs een begrip als 'genderneutraal'. Bij twijfel consulteren ze het hoofd Joodse zaken, maar soms laten ze ook uit eigen initiatief bepaalde onderwerpen of beelden achterwege. Het onderwerp seksualiteit komt incidenteel ter sprake naar aanleiding van vragen. Enkele leraren van het voortgezet onderwijs geven ook aan de grenzen van wat wel en niet besproken mag worden op te zoeken. Ook zeggen zij discussies naar aanleiding van incidentele gebeurtenissen niet uit de weg te gaan, bijvoorbeeld toen het woord 'homo' gebruikt werd om te schelden.

De vraag of de leerlingen in dit klimaat voldoende leren hoe ze seksueel grensoverschrijdend gedrag kunnen herkennen en voorkomen (seksuele weerbaarheid), wordt door leraren wisselend beantwoord. Er wordt gewezen op het project Marietje Kessels²² dat in het verleden werd gevolgd, de Kanjermethode in het basisonderwijs, alsook op de invloed van sociale media die ervoor zorgt dat de leerlingen van het Cheider in de loop van de jaren beter geïnformeerd zijn geraakt over wat er in de samenleving gebeurt. Ook vinden vooral de leraren voor het Joodse onderwijs dat de leerlingen juist door de scheiding van jongens en meisjes en de duidelijke Joodse regels over wat wel en niet mag, goed beschermd zijn. Anderen wijzen op de risico's (kwetsbaarheid) van onbekendheid (mede vanwege de gescheiden jongens- en meisjesklassen) en het ontbreken van een functioneel taalgebruik om grenzen aan te kunnen geven. Het blijft daardoor onduidelijk in hoeverre leerlingen weerbaar gemaakt worden tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag.

2.2. Randvoorwaarden voor de borging van de sociale veiligheid

Wij hebben tijdens ons onderzoek vastgesteld dat zich op enkele gebieden risico's voordoen voor de borging van de sociale veiligheid.

2.2.1. Aspecten, inherent aan het bijzondere karakter en de complexe omstandigheden van het Cheider

²¹ Artikelen 12 tweede lid onder a WPO en 24 tweede lid onder a WVO.

²² Het Marietje Kessels Project is een sekse specifiek programma gericht op het vergroten van de fysieke en mentale weerbaarheid van leerlingen in groep 7 en 8 van het basisonderwijs

Er is bij het Cheider weinig aandacht voor de potentiële risico's voor de sociale veiligheid, samenhangend met het bijzondere karakter en de kleinschaligheid van het Cheider.

Toelichting:

Het Cheider wordt vanuit zijn bijzondere en kleinschalige karakter gekenmerkt door een familiale cultuur met een grote onderlinge verbondenheid en loyaliteit. Ondanks de grote diversiteit in achtergronden, herkomst en sociaal-economische status van de families die hun kinderen onderwijs laten volgen op het Cheider, is de gemeenschappelijke, religieuze overtuiging sterk bepalend. Daarbij speelt mee dat het Cheider de enige school in Nederland is die is gestoeld op de orthodox-Joodse geloofsovertuiging. Ouders hebben, zo zegt men, geen keus als het gaat om de vraag waar hun kinderen in Nederland onderwijs kunnen volgen. De bedreigingen waaraan de Joodse gemeenschap blootstaat hebben een grote impact op het gevoel van fysieke veiligheid, zowel binnen de school als daarbuiten.

Tegelijkertijd wordt het klimaat bij het Cheider gekenmerkt door een zekere mate van sociale controle, die door sommigen wordt ervaren als sociale druk. Zo is in gesprekken met leerlingen en ouders (huidige en voormalige) naar voren gekomen dat sommigen zich niet veilig voelen, met name om zich vrijmoedig uit te spreken en zich kwetsbaar op te stellen. Zij zijn bang om eventuele persoonlijke problemen openlijk te bespreken, omdat dit mogelijk in strijd zou kunnen zijn met de Joodse waarden en/of repercussies zou kunnen hebben voor hun (toekomstige) positie binnen de gemeenschap. Of zoals een leerling zei: 'Iedereen kent elkaar, maar iedereen weet ook alles van elkaar'. Sommige ouders ervaren daarbij ook een zekere hiërarchie binnen de school, waarbij sommigen meer invloed hebben dan anderen.

Er bestaat een grote verwevenheid tussen wat zich op de school afspeelt en wat zich voordoet binnen de Joodse gemeenschap. Problemen in de gemeenschap (bijvoorbeeld conflicten tussen families) kunnen directe gevolgen hebben voor de sociale veiligheid op school. In de gesprekken die we hebben gevoerd kwam naar voren dat betrokkenen bij het Cheider zich hiervan bewust zijn en daar soms ook hinder van ondervinden. Dit vraagt naast het bespreekbaar maken van dit risico, zowel binnen als buiten de school, ook om duidelijke afspraken met alle betrokkenen over hoe het Cheider hiermee om wil gaan en waar grenzen liggen in de verantwoordelijkheid van de school.

Een bijzondere omstandigheid waarmee het Cheider te maken heeft is dat de terreurdreiging, die zich richt op de Joodse gemeenschap al vele jaren vraagt om extra voorwaarden en maatregelen om de fysieke veiligheid van alle betrokkenen bij de school maximaal te garanderen. Dit legt een zwaar beslag op de verantwoordelijkheid van het bestuur van het Cheider, brengt extra (financiële) zorgen met zich mee en vraagt om permanente aandacht van het bestuur.

Als gevolg van de zeer kleine en nog steeds teruglopende leerlingenaantallen (per 1 oktober 2017 waren er 59 leerlingen in het po en 38 leerlingen in het vo (vmbo-t, havo, vwo) en het feit dat jongens en meisjes vanaf groep 3 po apart zitten, zijn de (combinatie-) groepen/klassen heel klein. Daar komt bij dat het Cheider zich inspant om als het ook maar enigszins mogelijk is, alle leerlingen met een orthodox-Joodse achtergrond, die de identiteit van het Cheider onderschrijven, toe te laten. De groepsamenstelling kan daardoor, ondanks het kleine aantal, heel divers zijn. De leerlingen zitten van hun 3^e tot en met hun 17^e of 18^e jaar met dezelfde jongens en meisjes in de klas. Deze omstandigheden leiden er enerzijds toe dat de leerlingen van kinds af aan leren om te gaan met klasgenoten met andere vermogens en andere achtergronden. Omdat ze in kleine klassen zitten, hebben de leerlingen ook veel contact met leerlingen uit hogere en lagere klassen. Hieruit ontstaan vriendschappen voor het leven en leren kinderen met verschillende leeftijden en niveaus om te gaan en respect te hebben voor zowel oudere als jongere kinderen. Dit is een positief kenmerk van het Cheider. Als leerlingen echter om welke reden dan ook niet goed met elkaar overweg kunnen, zijn er niet of nauwelijks alternatieven voor de groepsindeling en zijn ze in feite 'tot elkaar veroordeeld'. Het komt met enige regelmaat voor dat er onrust is in de klassen, bijvoorbeeld omdat leerlingen onderling ruzie hebben of omdat er sprake is van pestgedrag.

Ondanks het feit dat de klassen klein zijn, stelt dit hoge eisen aan de pedagogische kwaliteiten van de leraren. In dit verband is het zorgelijk dat de leraren die het Joodse onderwijs verzorgen in de meeste gevallen niet over een onderwijsbevoegdheid beschikken en daarom ook niet over aantoonbare pedagogische en didactische kwaliteiten. Tijdens het onderzoek hebben zich geen ernstige incidenten voorgedaan, en zeggen alle betrokkenen dat de leraren die het Joodse onderwijs verzorgen de leerlingen in het algemeen met respect behandelen. Wel zijn er, vooral uit gesprekken met oud-leerlingen, diverse

signalen naar voren gekomen uit het verleden over de weinig pedagogische en soms zeer hardhandige aanpak van leraren die het Joodse onderwijs gaven. Het bestuur van het Cheider herkent zich niet in deze signalen.

Vooraf de leraren die het profane onderwijs verzorgen hebben tijdens ons onderzoek aangegeven dat zij behoefte hebben aan meer structurele uitwisseling en samenwerking met de leraren die het Joodse onderwijs geven. Dit geldt in het bijzonder voor de leraren po, die ook al vanwege roostertechnische redenen hun collega's van het Joodse onderwijs nauwelijks tegenkomen. Wel worden er af en toe gezamenlijke leerling-besprekingen gehouden. Ook is er een enkele keer een gezamenlijke studiebijeenkomst of wordt er samengewerkt in de jaarlijkse projectweek.

2.2.2. Financiën

Het Cheider staat al sinds 2013 onder aangepast financieel toezicht. De ongunstige financiële randvoorwaarden vormen een potentieel risico voor het welbevinden (als onderdeel van de sociale veiligheid) van de leerlingen en het personeel.

Het Cheider beschikt al jaren over een negatief eigen vermogen en is daarmee al geruime tijd technisch failliet. De financiële positie van het bestuur is slecht. Al sinds 2013 is aangepast financieel toezicht van kracht. De transparantie van de (financiële) informatie is sindsdien verbeterd en ook is een lichte verbetering opgetreden in de financiële positie. Van echt herstel is geen sprake. Dat hangt sterk samen met de lage, teruglopende leerlingenaantallen. Hoewel het bestuur in zijn jaarrekening over 2017 voor de toekomst rekent met een stabiel leerlingenaantal van 98, is de realiteitswaarde van dat aantal twijfelachtig. Daar komt bij dat de beveiliging van de school ook voor het bestuur extra kosten met zich meebrengt.

Daarnaast maakt het bestuur op grond van zijn identiteit keuzes die vanuit een bedrijfskundig perspectief minder kostenefficiënt zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om aparte klassen voor meisjes en jongens in aparte delen van het schoolgebouw. Ook het Joodse onderwijs vormt een aanzienlijke kostenpost, al vindt de betaling overwegend plaats vanuit private middelen. Het bestuur genereert deze uit de giften en donaties die het jaarlijks ontvangt en is daar dan ook sterk afhankelijk van. Het bestuur communiceert in dit verband in ieder geval niet eenduidig over het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. In de schoolgidsen wordt weliswaar aangegeven dat sprake is van een vrijwillige ouderbijdrage, maar uit het document 'aanmeldings- en overgangsformulier' kan worden afgeleid dat sprake is van financiële verplichtingen. Sommige ouders geven aan zich daardoor onder druk gezet te voelen²³.

De ongunstige financiële positie en de lastige keuzes die daarmee samenhangen leiden tot potentiële risico's voor de fysieke en sociale veiligheid. Zo kampt het schoolgebouw al jarenlang met achterstallig onderhoud, een rommelige inventaris en een slecht binnenklimaat. Leerlingen en ouders klagen ook over de gebrekkige hygiëne. De leraren die het Joodse onderwijs verzorgen krijgen dit jaar, anders dan de overige leraren en net als in voorgaande jaren, geen vakantiegeld en eindejaarsuitkering. Deze ongelijke behandeling kan het werkklimaat in de school ondergraven, al tekenen de meeste leraren en MR-leden geen protest aan bij het bestuur uit overwegingen van loyaliteit²⁴. Wij vinden dit een zorgelijke situatie, waarover wij in overleg zullen treden met de inspectie SZW. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan zullen wij het vervolgtoezicht op dit punt verder gestalte geven.

Tussen het bestuur en de gemeente Amsterdam wordt al langere tijd overlegd over de problematiek van de huisvesting. Kort geleden ontstond nieuw contact tussen het bestuur en de gemeente Amsterdam over een eerste oriëntatie op de mogelijke herhuisvesting van de school op een alternatieve locatie. Deze herhuisvesting kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de hierboven geschetste problematiek en verdient naar ons oordeel daarom serieuze aandacht van het bestuur.

2.2.3. Bestuursstructuur en bestuurlijk handelen

²³ Zie hoofdstuk 3 Vervolgtoezicht.

²⁴ Zie hoofdstuk 3 Vervolgtoezicht.

Zowel in de bestuursstructuur als in het bestuurlijk handelen zien wij (potentiële) risico's (tekortkomingen en aandachtspunten) voor de sociale veiligheid. Het gebrek aan transparantie, het ontbreken van voldoende 'checks and balances' in de besturing en het risico van belangenverstremgeling zijn hierbij aandachtspunten. Met de huidige structuur en de huidige werkwijze van het bestuur van het Cheider zijn de randvoorwaarden voor de borging van de sociale veiligheid onvoldoende aanwezig. Versnelling van de voorgenomen bestuurlijke hervorming is urgent.

Het (uitvoerend en toezichhoudend) bestuur van het Cheider wordt gevormd door bestuursleden, die zich op vrijwillige basis inzetten voor het behoud en de ontwikkeling van het Cheider. Lopende het onderzoek hebben zich wijzigingen voorgedaan in de samenstelling van het bestuur. De vice-voorzitter heeft het bestuur met ingang van het nieuwe schooljaar verlaten en er is per 1 juli jl. een nieuw bestuurslid benoemd. De voorzitter van het bestuur maakt al sinds 2001 deel uit van het bestuur. De secretaris maakt sinds 2012 deel uit van het bestuur. Het bestuur van het Cheider is mede op aandringen van de zogenoemde adviesraad al enkele jaren aan het nadenken over bestuurlijke hervorming, maar dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid.

Een voorwaarde voor adequaat bestuurlijk handelen, alsook voor borging van de sociale veiligheid, is dat er sprake is van een transparante bestuursstructuur, waarin voldoende 'checks and balances' zijn ingebouwd. Dat is bij het Cheider op dit moment onvoldoende het geval. In de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs en in daarop volgende brieven van de minister zijn de principes van de Wet goed onderwijs, goed bestuur (Staatsblad 2010, 80) vastgelegd. Daarin is onder andere vastgelegd waaraan de bestuursstructuur binnen het onderwijs moet voldoen. Daarnaast zijn er door de sectororganisaties binnen het onderwijs Codes voor Goed Bestuur ontwikkeld, waarin nadere afspraken en richtlijnen zijn vastgelegd voor het bestuurlijk functioneren. Het Cheider heeft zich pas onlangs aangesloten bij de Code Goed Bestuur van de PO-raad en de VO-raad. Aangezien het overgrote deel van de medewerkers werkzaam is in het primair onderwijs, is gekozen voor de Code Goed Bestuur van de PO-raad²⁵. De principes van Goed Bestuur houden onder andere in dat er sprake is van een scheiding van bestuur en intern toezicht, dat het toezicht onafhankelijk van het bestuur kan functioneren, dat er geen sprake is van (de schijn van) belangenverstremgeling en dat de MR zijn wettelijk verankerde rol goed kan spelen.

De bestuursstructuur van het Cheider is zowel op papier als in de praktijk voor meerdere uitleg vatbaar en niet transparant. Ook voldoet deze op enkele punten niet aan de wettelijke voorschriften.

- Zowel de structuur als het functioneren van de verschillende organen ten opzichte van elkaar (bestuur en raad van toezicht, MR, algemene directie, hoofd Joods onderwijs, raad van advies) is onduidelijk, zowel op papier als in de praktijk.
- De in de statuten (2011) beschreven bestuursstructuur met een functionele scheiding tussen bestuur en intern toezicht, dat wil zeggen een bestuur met een uitvoerend en een toezichhoudend deel, komt niet overeen met de huidige praktijk, waarin sprake is van een bestuur en een raad van toezicht (die ten tijde van het onderzoek overigens slechts uit één persoon bestaat).
- Het in de statuten genoemde bestuurs- en toezichtreglement is niet aanwezig. In dat reglement zou volgens de statuten de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen het toezichhoudend bestuursdeel en het uitvoerend bestuursdeel worden geregeld. Daardoor ontbreekt het aan inzicht omtrent de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de bestuursgeledingen (uitvoerend bestuur, toezichhoudend bestuur) ten opzichte van elkaar. Daarmee is het onvoldoende geborgd dat de toezichthouder deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan uitoefenen²⁶.
- In tegenstelling tot de wettelijke voorschriften is er voor de beide scholen (po en vo) van het Cheider maar één MR, waarin de noodzakelijke geledingen (personeel, ouders en in vo ook leerlingen) niet voldoende vertegenwoordigd zijn. Daarmee wordt onvoldoende voldaan aan de wettelijke voorschriften ten aanzien van de medezeggenschap²⁷. De school heeft aangegeven dat

²⁵ Artikel 4 Code Goed Bestuur van de PO-raad: indien op een bevoegd gezag codes vanuit meerdere onderwijssectoren van toepassing zijn, dan maken het schoolbestuur en het intern toezichtsorgaan in overleg een keuze. Uitgangspunt hierbij is dat er op enig moment slechts één code van toepassing is op de organisatie.

²⁶ artikelen 17b lid 2 WPO en 24e lid 2 WVO.

²⁷ artikel 3, eerste lid, van de WMS.

- er inmiddels in contact met een jurist van Verus gezocht wordt naar een vormgeving voor de medezeggenschap, die voldoet aan de wettelijke vereisten, maar ook praktisch werkbaar is.
- Ook is niet in een managementstatuut vastgesteld hoe een aantal uitvoerende bevoegdheden (met name op het gebied van het regulier onderwijs) gemandateerd zijn aan de algemeen directeur²⁸. Daarnaast zijn ook afspraken over de rol en verantwoordelijkheden van de Raad van Advies niet vastgelegd.
 - In termen van de wenselijke expertise en de omvang van de werkzaamheden die sturing en borging van de kwaliteit, de financiën en de sociale veiligheid op de school met zich meebrengen komen veel taken nu terecht bij de algemeen directeur, die deze taken zonder extra ondersteuning van een bestuursbureau uitvoert. De wenselijke inhoudelijke professionaliteit is in de huidige bestuursconstructie gering.
 - Onlangs heeft de vicevoorzitter het bestuur verlaten. Hij is voorzitter van de Raad van Advies van het Cheider geworden. De rol en status van deze Raad van Advies zijn echter, zoals hierboven al aangegeven, nergens expliciet vastgelegd. Inmiddels heeft het bestuur via coöptatie een nieuw bestuurslid voorgedragen en benoemd. De MR heeft over het profiel advies uitgebracht, maar er heeft geen transparante benoemingsprocedure plaatsgevonden. Het bestuur had voor het benoemen van de bestuurder ten minste een sollicitatiecommissie moeten instellen; zowel een MR-lid uit het personeelsdeel als een MR-lid uit het ouderdeel had daarvan deel uit moeten maken. Dat is niet gebeurd²⁹. Bovendien moet het bestuur de MR vooraf in de gelegenheid stellen om advies uit te brengen over aanstelling of ontslag van de leden van het bestuur³⁰. Ook dat is achterwege gebleven, zij het dat de MR in het laatste stadium de benoeming van de voorgedragen kandidaat heeft geaccordeerd .
 - Er zijn plannen voor uitbreiding van het bestuur naar 5 personen en uitbreiding van de raad van toezicht naar 3 personen. Ook zijn er plannen gemaakt voor een verdere ontwikkeling naar een organieke scheiding van bestuur en toezicht door de vorming van een Raad van Toezicht. Deze plannen zijn echter niet ingebed in een document, waarin de bestuursstructuur is uitgewerkt en een mandaatregeling is opgesteld.
 - De samenstelling van de verschillende bestuurlijke organen is zodanig dat er sprake kan zijn van belangenverstrengeling. Ondanks het feit dat het lastig is om dubbelfuncties te vermijden, zou het bestuur er goed aan doen zich bij de besluitvorming over de bezetting van de verschillende bestuurlijke organen tot het uiterste in te spannen om (de schijn van) belangenverstrengeling te voorkomen (Code Goed Bestuur PO-Raad, artikel 19, zevende lid) en hierbij meer deskundige personen van buiten de joodse gemeenschap te betrekken.

Naast de structuur van het bestuur is het bestuurlijk handelen een aandachtspunt. Ook hier spelen de kleinschaligheid van het Cheider en de verwevenheid met de Joodse gemeenschap een rol. Bestuursleden van het Cheider spelen binnen de eigen gemeenschap ook op andere plekken een belangrijke rol, waaraan zij gezag ontleen. Dit is een aandachtspunt met het oog op de communicatie en de omgang met de ouders. De gemeenschap is klein en er zijn veel familiale en zakelijke relaties tussen betrokkenen onderling. De verschillende belangen die in het bestuur bij elkaar komen (zowel binnen als buiten de school) vormen in deze een extra belemmering voor een transparante besturing. In veel gesprekken met betrokkenen bij de school is een behoefte aan meer transparantie en een grotere betrokkenheid en inbreng van de buitenwereld naar voren gekomen.

²⁸ artikelen 31 WPO en 32c WVO.

²⁹ artikel 10 lid 2 WMS.

³⁰ artikel 11 eerste lid onder h1 WMS.

3. Vervolgtoezicht

Bij het onderzoek naar de sociale veiligheid bij het Cheider hebben we een aantal wettelijke tekortkomingen vastgesteld. Het bestuur moet deze tekortkomingen zo snel mogelijk herstellen. Met betrekking tot de invulling van de zorgplicht sociale veiligheid benoemen we daarnaast een aantal aanbevelingen, die erop gericht zijn om de borging van de sociale veiligheid te verbeteren en mogelijke risico's rond de sociale veiligheid zoveel mogelijk te minimaliseren.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de tekortkomingen en aanbevelingen. Ook staat aangegeven wat wij daarbij van het bestuur verwachten.

De inspectie monitort de realisatie van het herstel op basis van voortgangsinformatie van het bestuur, voortgangsgesprekken en vervolgonderzoek. Het eerder aangekondigde vierjaarlijkse onderzoek bestuur en scholen (4JOB), op basis van het onderzoekskader 2017³¹, zal worden uitgevoerd in het tweede kwartaal van 2019. Onderdeel van dit onderzoek is in ieder geval de realisatie van de hieronder geformuleerde herstelopdrachten. Tegen de achtergrond van de aanbevelingen die wij hebben geformuleerd zal daarnaast worden nagegaan in hoeverre het bestuur het veiligheidsbeleid verder ontwikkeld heeft en mogelijke risico's rond de sociale veiligheid van leerlingen zoveel mogelijk geminimaliseerd heeft. De inspectie zal in een of meerdere voortgangsgesprekken de ontwikkeling aan de hand van tussentijdse rapportages van het Cheider monitoren. Bij het niet of in onvoldoende mate voldoen aan de geformuleerde herstelopdrachten zal de inspectie de minister informeren en zo nodig overgaan tot escalatie, zoals het treffen van (bekostigings-)sancties.

Als onderdeel van het 4JOB beoordeelt de inspectie de financiële continuïteit als een aspect van financieel beheer. Voor de goede orde merken wij op dat dit vierjaarlijkse onderzoek geen gevolgen heeft voor de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het aangepast financieel toezicht (AFT).

3.1. Tekortkomingen

Hieronder volgt een overzicht van de vastgestelde tekortkomingen en wat wij ten aanzien daarvan verwachten van het bestuur.

Tekortkoming	Herstelopdracht: wat verwachten we van het bestuur?
Het bestuur heeft geen samenhangend veiligheidsbeleid en het beleid is onvoldoende bekend bij het personeel (artikel 4c, eerste lid, onder a van de WPO en artikel 3b, eerste lid, onder a van de WVO).	Het bestuur zorgt ervoor dat het beleid op de kortst mogelijke termijn voldoende bekend is bij het personeel. Het bestuur heeft uiterlijk per 1 april 2019 een samenhangend veiligheidsbeleid vastgesteld.
In het vo worden de resultaten van de monitorgegevens niet aantoonbaar benut voor de evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid (artikel 3b, eerste lid, onder a van de WVO).	Het bestuur maakt in het beleid duidelijk dat de resultaten van de monitorgegevens in het vo aantoonbaar benut worden voor de evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid.
Van de anti-pestcoördinator en de vertrouwenspersoon is binnen de school slechts ten dele bekend wie dat zijn en wat hun taken en rollen zijn. Daarmee is onvoldoende geborgd dat deze persoon het tegengaan van pesten kan coördineren en kan fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten (artikel 4c, eerste lid, onder c van de WPO en artikel 3b, eerste lid, onder c van de WVO).	Het bestuur heeft in zijn reactie op het conceptrapport aangegeven dat de anti-pestcoördinator en de vertrouwenspersoon meerdere malen bekend zijn gemaakt bij personeel en ouders en dat de taken en rollen zijn vastgelegd in de nieuwe schoolgidsen po en vo (2018-2019). Het bestuur heeft in zijn reactie tevens aangegeven dat de MR de schoolgidsen nog niet heeft goedgekeurd. Gelet hierop moet

³¹ De meest recente versie van dit onderzoekskader is per 1 augustus 2018 in werking getreden.

<p>In de schoolgidsen 2017/2018 is in dit verband niet vermeld wie de anti-pestcoördinator is (artikel 13 eerste lid, onder n van de WPO en artikel 24a, eerste lid, onder k van de WVO).</p>	<p>het bestuur de ouders, verzorgers en leerlingen nog actief informeren over de wijzigingen. Dit maakt dat deze tekortkoming nog niet volledig is hersteld. Daarnaast geldt voor de schoolgids voor vo het volgende. Daarin staat: 'Op het Cheider fungeert de zorgcoördinator als anti-pestcoördinator. De taakomschrijving van de anti-pestcoördinator is als bijlage bij de schoolgids gevoegd. U kunt de zorgcoördinator bereiken via het volgende e-mailadres zorgcoordinator@cheider.nl.' Elders in de schoolgids staat ook vermeld wie de zorgcoördinator is, maar de bijlage waarnaar verwezen wordt, ontbreekt. Dat maakt dat het bestuur de voorgenomen communicatie op dit punt nog kan verbeteren.</p>
<p>Het bestuur heeft verzuimd onverwijld aangifte te doen nadat uit het overleg met de vertrouwensinspecteur moest worden geconcludeerd dat sprake was van een redelijk vermoeden dat een met taken belaste persoon zich schuldig had gemaakt aan een zedenmisdrijf (artikelen 4a WPO dan wel 3 WVO). Het bestuur heeft weliswaar een 'protocol bij een klacht of melding met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik door een leraar/medewerker richting een leerling en/of leerlingen' vastgesteld en heeft dit naar aanleiding van dit onderzoek recent herzien, maar dit protocol biedt, hoewel de herziene versie verbetering laat zien, nog onvoldoende waarborg dat in voorkomende gevallen in de toekomst onverwijld aangifte volgt.</p>	<p>Het bestuur heeft uiterlijk 1 januari 2019 het 'protocol bij een klacht of melding met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik door een leraar/medewerker richting een leerling en/of leerlingen' zodanig aangepast en vastgesteld dat geborgd is dat in voorkomende gevallen in de toekomst onverwijld aangifte volgt.</p>
<p>De schoolplannen waarin de school zich zou moeten verantwoorden over de invulling van de kerndoelen, besteden aan de kerndoelen 38 en 43 geen aandacht (artikelen 12 tweede lid onder a WPO en 24 tweede lid onder a WVO).</p>	<p>Het bestuur past de eerstvolgende versies van de schoolplannen uiterlijk 1 april 2019 (eventueel tussentijds) zodanig aan dat daarin in elk geval de uitwerking van de genoemde kerndoelen aan bod komt en dat beschreven is op welke wijze deze in de lessen worden behandeld.</p>
<p>De verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen het toezichthoudend en het uitvoerend bestuursdeel is niet vastgelegd. Daarmee is onvoldoende geborgd dat de toezichthouder een deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan uitoefenen (artikelen 17b tweede lid van de WPO en 24e tweede lid van de WVO).</p>	<p>Het bestuur stelt uiterlijk 1 januari 2019 een bestuurs- en toezichtreglement (of soortgelijk document) vast waarin het vastlegt wat de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de toezichthouder zijn, om zo deugdelijk en onafhankelijk toezicht te waarborgen.</p>
<p>Het bestuur heeft geen managementstatuut vastgesteld met een uitwerking hoe een aantal uitvoerende bevoegdheden (met name op het gebied van het profaan onderwijs) zijn gemandateerd aan de algemeen directeur (artikelen 31 WPO en 32c WVO).</p>	<p>Het bestuur stelt uiterlijk 1 januari 2019 een managementstatuut voor po en vo vast.</p>
<p>Het informatiegehalte van het bestuursverslag als onderdeel van het jaarverslag is te beperkt: bij de meerjarenbegroting ontbreken</p>	<p>Het bestuur corrigeert deze omissie in het eerstvolgende jaarverslag .</p>

<p>een nadere specificatie van de vlottende activa en een toelichting op de overige baten. Bij het verslag van de intern toezichthouder ontbreekt op welke wijze de toezichthouder het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek en welk resultaat dit handelen heeft opgeleverd (artikelen 171, eerste lid, onder a van de WPO, 103, eerste lid, onder a van de WVO en artikelen 1 sub c en e in samenhang met artikel 4 vierde lid Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Bijlage 3 onderdelen balans en toelichting en B3 Rapportage toezichthoudend orgaan).</p>	
<p>Het bestuur heeft een bestuurder benoemd zonder instelling van een sollicitatiecommissie (artikel 10 tweede lid van de WMS) en zonder de MR vooraf in de gelegenheid te stellen om advies daarover uit te brengen (artikel 11 eerste lid onder h1 WMS).</p>	<p>Het bestuur stelt uiterlijk 1 januari 2019 een procedure vast die borgt dat het in voorkomende gevallen in de toekomst een sollicitatiecommissie instelt en de MR vooraf om advies vraagt over het ontslag of de benoeming van een bestuurder. Het bestuur zorgt er tevens voor dat deze procedure gevolgd wordt.</p>
<p>Het Cheider heeft één MR, terwijl aan zowel de po-school als de vo-school, een MR moet zijn verbonden (artikel 3, eerste lid, van de WMS). Het Cheider is in contact met een jurist van Verus om te zoeken naar een vormgeving voor de medezeggenschap, die voldoet aan de wettelijke vereisten, maar ook praktisch werkbaar is.</p>	<p>Het bestuur zorgt er uiterlijk 1 april 2019 voor dat aan beide scholen (po en vo) een MR is verbonden, waarin de verschillende geleding (personeel, ouders en voor vo leerlingen) vertegenwoordigd zijn.</p>

3.2. Aanknopingspunten voor verbetering

Naast de wettelijke tekortkomingen die het bestuur van het Cheider moet herstellen, formuleren wij op basis van het uitgevoerde onderzoek een aantal mogelijke aanknopingspunten voor verbetering. Wij beschouwen deze als aandachtspunten die het bestuur kunnen helpen om (het beleid op het gebied van) de sociale veiligheid bij het Cheider verder te ontwikkelen en te versterken. Het is aan het bestuur om hierin verantwoordelijkheid te nemen.

1. Wij geven in overweging om regels en afspraken in de school levend te houden. De schoolregels kunnen bijvoorbeeld jaarlijks met de leerlingen en het personeel besproken worden. Daarnaast kunnen de leerlingen en het personeel in de gelegenheid gesteld worden om invloed uit te oefenen op de school- en gedragsregels.
2. De transparantie en eenduidigheid in de communicatie kunnen verbeteren, onder ander door bestaande documenten te checken op eenduidigheid en de mate waarin de inhoud is toegesneden op het Cheider. Ook kan meer gebruik gemaakt worden van moderne communicatiemiddelen zoals de website om informatie te delen met de ouders en de buitenwereld. Ten slotte kunnen regelmatig bijeenkomsten voor de ouders georganiseerd worden over onderwerpen die relevant zijn in verband met de sociale veiligheid.
3. Wij geven in overweging om leraren die Joods onderwijs verzorgen en leraren die profaan onderwijs verzorgen op basis van uitwisseling en onderlinge samenwerking te laten werken aan een verdere concretisering van de invulling van de kerndoelen 38 en 43, onder andere met het oog op de bijdrage die daarmee geleverd kan worden aan vergroting van de weerbaarheid van de leerlingen.
4. Wij geven in overweging om de mogelijkheden van eventuele herhuisvesting nader te verkennen en het overleg daarover met de gemeente Amsterdam voort te zetten.
5. Wij adviseren om de bestuurlijke vernieuwing met spoed op te pakken. Daarbij zou met hulp van externe deskundigheid een bestuurlijk concept uitgewerkt kunnen worden dat aansluit op de bovenstaande wettelijke voorschriften én past bij de specifieke kenmerken van het Cheider. Wij geven in overweging om daarbij, in aansluiting op de bovenstaande wettelijke voorschriften ten

aanzien van de noodzakelijke 'checks and balances', in het bijzonder aandacht te besteden aan transparantie en het tegengaan van het risico van belangenverstremming.

6. Wij geven in overweging om de (potentiële) risico's van het bijzondere en kleinschalige karakter van het Cheider voor de sociale veiligheid bespreekbaar te maken en te onderzoeken hoe deze geminimaliseerd kunnen worden.

3.3. Onderwerpen voor verder onderzoek

Naar aanleiding van het onderzoek dat we hebben uitgevoerd en vanwege de beperkte tijd waarbinnen dit heeft plaatsgevonden, zijn er enkele onderwerpen naar voren gekomen, waarop nog vervolgonderzoek gewenst is.

Het gaat hierbij in ieder geval om de volgende onderwerpen:

- De communicatie over de vrijwilligheid van de ouderbijdrage lijkt niet eenduidig. Op basis van nader onderzoek kan worden vastgesteld in hoeverre daadwerkelijk sprake is van vrijwilligheid.
- Een aantal onderdelen uit het profane onderwijs (die vallen onder de wettelijke opdracht voor het onderwijs) worden mogelijk uitgevoerd als onderdeel van de Joodse lessen. Indien dit het geval is, dienen de leraren die dit onderwijs verzorgen een volledige onderwijsbevoegdheid te bezitten.
- De informatie omtrent de klachtenregeling van het Cheider is niet duidelijk: de informatie in de schoolgidsen lijkt af te wijken van de informatie in het document Klachtenregeling po en vo 2017. Daarnaast bevat de inhoud van de informatie in de schoolgids stappen die belemmerend kunnen werken voor ouders om gebruik te maken van de mogelijkheid om een klacht in te dienen.
- De ongelijke (rechts)positie van de leraren die het Joodse onderwijs verzorgen ten opzichte van hun collega's die het profane onderwijs verzorgen roept vragen op, die wij op basis van overleg met de inspectie SZW nader zullen verkennen.

4. Beleidsreactie Bestuur

Het bestuur van de Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider heeft zich voor de komende periode voor zowel de korte als de lange termijn een aantal belangrijke doelen gesteld. Het bestuur hoopt en verwacht dat Het Cheider over maximaal drie jaar door zowel leerlingen, leerkrachten en ouders, maar ook door externen (beleidsmakers, pers, inspectie) zal worden gezien als een school die niet alleen excelleert op onderwijsgebied, maar die ook ruimschoots voldoet aan alle randvoorwaarden om de sociale veiligheid te borgen en waar de kinderen (maar ook de leraren en de ouders) zich maximaal kunnen ontwikkelen. Het Cheider is de afgelopen periode veel in het nieuws geweest. De soms kritische berichtgeving heeft grote impact gehad op alle betrokkenen. Het bestuur heeft veel en intensieve gesprekken gevoerd met velen, dat waren niet altijd makkelijke gesprekken, maar zonder uitzondering gesprekken waaruit een grote betrokkenheid met onze school blijkt. Dat is positief. Maar het is ook duidelijk geworden dat sommige ouders en – erger – leerlingen zijn teleurgesteld in onze school. Wij zijn ons daarvan bewust en wij trekken ons dit aan. Het bestuur is zich er tevens bewust van dat de communicatie met de verschillende belanghebbenden (zowel binnen als buiten de school) de afgelopen periode op bepaalde momenten beter had gekund. Dit heeft in sommige gevallen helaas geleid tot misverstanden, misconcepties en verwijten. Dat is spijtig en heeft het bestuur doen realiseren dat een opener en actiever beleid wenselijk is. Door een van de nieuwe bestuursleden de verantwoordelijkheid voor de communicatie te geven en een samenwerking aan te gaan met een gespecialiseerd bureau verwachten wij belangrijke stappen te kunnen maken in het communicatiebeleid van onze school.

Het bovenstaande geldt voor ons als belangrijke motivatie om met het voorliggende plan niet een abstract beleidsstuk te formuleren, maar vooral ook te kijken naar haalbaarheid en naar concrete maatregelen waarmee het Cheider straks voor iedereen de warme, veilige, goede en vooral inspirerende school die het al decennia is voor Joodse jongeren in Nederland.

Doelen korte termijn

1. Het opstellen van een bestuurs- en toezichtreglement, inclusief de taken en bevoegdheden van de toezichthouder, deadline 1 januari 2019.
2. Het opstellen van een managementstatuut, deadline 1 januari 2019.
3. Het opstellen van een helder organogram en organisatieschema van het Cheider, zodat er tijdig, adequaat en transparant onderling overleg plaats vindt dat voldoet aan de wettelijke eisen, deadline 1 januari 2019.
4. Instellen procedure die ervoor zorgt dat bij een bestuursvacature een sollicitatiecommissie wordt ingesteld, zodat ook de MR voorafgaande aan ontslag of benoeming van een bestuurder de MR om advies gevraagd wordt, deadline 1 januari 2019.
5. Onderzoeken en verifiëren bij Versus hoe in het Cheider MR van PO en VO een balans kan worden gevonden van voldoende afstand, (onder)scheidend kunnen zijn en tegelijk daar waar nodig samen kunnen optrekken. In acht nemende dat er sprake is van een kleine gemeenschap die dit allemaal moet leveren in personeel, ouders en voor VO leerlingen vertegenwoordigd zijn, deadline 1 april 2019.
6. SWOT-analyse maken, deadline 1 februari 2019.
7. Tot slot zijn er verscheidende onderdelen zoals beschreven in uw conceptrapport in alinea 3.1 die wij nemen in ons beleid. Met de beperkte tijd die wij hebben om dit beleidsplan uit te werken zijn wij helaas genoodzaakt om hier later op terug te komen.

Aanpak

1. Punt 2 en punt 3: In september-oktober deze documenten in concept opstellen en in november bespreken met de betrokken geledingen. Eind november 2018 vaststellen.
2. Punt 4: In september organogram en organisatieschema opstellen en dat bespreken met de betrokken geledingen. Vaststelling oktober 2018.
3. Punt 5: Procedure mee ontwikkelen bij de punten 2 en 3 binnen zelfde tijdsplanning.
4. Punt 6: In oktober-november onderzoek doen en voorstellen formuleren voor de inrichting van de MR-structuur bij het Cheider die voldoet aan de wettelijke eisen en past binnen wat voor het Cheider haalbaar en werkbaar is. In december – januari de voorgestelde structuur bespreken met de betrokken geledingen. In februari 2019 de structuur vaststellen en de juiste mensen op hun positie zetten en/of werven voor de nog open plekken. Binnen dit kader wordt er ook voor gezorgd dat er up-to-date MR-reglementen aanwezig zijn. Uiterlijk per 1 april wordt in de opgefriste of nieuwe samenstelling samengewerkt volgens het opgestelde organisatieschema, zie punt 4 onder 'Het betreft'.

Monitoring om er voor te zorgen dat bovenstaande tijdig wordt gerealiseerd

1. Door het bestuur in samenspraak met de leden van de adviesraad die hierbij betrokken zijn.
2. Door de algemeen directeur van het Cheider en leden van de adviesraad. Zij monitoren dit

proces en werken onderdelen uit of schakelen daarvoor derden in.

Lange termijn: strategisch beleidsplan 2018-2021

In dit strategisch beleidsplan vindt u onze ambities voor de komende jaren: wat willen we bereiken, hoe willen we ons verder ontwikkelen? Dit is een concept waar het bestuur mee bezig is. Het plan is om het strategisch beleidsplan samen met alle belanghebbende verder te ontwikkelen.

Onderwijs en kwaliteit

“Wie is wijs? Hij die van iedereen leert!” (spreuken der vaders). Leerlingen leren het meeste wanneer ze een hoge betrokkenheid en welzijn ervaren. Het toepassen van de basisbehoeften van Stevens als basiskwaliteit voor onze leraren draagt hieraan bij. Daarnaast zal het meer betekenisvol maken van de onderwijsactiviteiten hierop ook een positief effect hebben. Leren van en aan elkaar leidt tot hoge leeropbrengsten. Dit geldt zowel voor kinderen als voor volwassenen. Door de teams meer te verbinden kan leren aan en van elkaar beter gerealiseerd worden.

Wat willen we bereiken?

Het Cheider moet voldoen aan de minimale wettelijke eisen van kwaliteit zoals vastgelegd in de wet- en regelgeving. Het Cheider verantwoordt de kwaliteit van het onderwijs en draagt zorg voor dat deze behouden blijft en steeds verbetert. Het gemiddelde prestatieniveau op de eindtoets primair onderwijs moet op of boven het landelijk gemiddelde liggen. Leerlingen moeten actief betrokken zijn en naar het beste van hun kunnen presteren. Ook de teamleden tonen grote betrokkenheid en zullen zich permanent blijven ontwikkelen.

Wat gaat het Cheider doen om dit te realiseren?

1. Versterken van lerarengedrag op de basisbehoeften van kinderen: autonomie, competentie en relatie. Zie kernwaarden Daltononderwijs.
2. Volgen van leerling ontwikkeling m.b.v. zie schoolgids Hart & Ziel.
3. Wereldoriëntatie-onderwijs thematisch en activerend aanbieden met een rijke leeromgeving.
4. Ambassadeurs benoemen op actuele onderwijsinhouden.
5. Faciliteren van Kwaliteitskringen waarbinnen leren van elkaar georganiseerd wordt.

Beleidsvoornemens onderwijs en kwaliteit

Nr.	Actiepunt	Doelstelling	Plan van activiteiten	Indicatoren	Realisatie
1.1	Betekenisvol onderwijs versterken	Binnen het Cheider wordt betekenisvol onderwijs geboden	Onderzoeken m.b.v. pilots hoe betekenisvol onderwijs binnen de diverse schoolconcepten een plek kan krijgen. Ontwikkelen van observatie-instrument Welbevinden en Betrokkenheid	Het Cheider aanbod met betekenisvolle thema's. Alle leerlingen scoren hoog op Welbevinden en Betrokkenheid	2018-2019
1.2	Kwaliteitskringen organiseren	Leren van elkaar faciliteren. minimaal 1 Ambassadeur op 1 vakgebied	Op diverse onderwijsthema's komen de Ambassadeurs in Kwaliteitskringen bij elkaar om met en van elkaar te leren	Ieder schooljaar zijn er geplande bijeenkomsten van Kwaliteitskringen rond wisselende thema's	Jaarlijks
1.3	Implementeren interne Audits	Regelmatig intern onderzoeken van onderwijskwaliteit	Het directiebeeraad en de medewerker Kwaliteit stellen een protocol op van interne auditing. Hierbij worden actuele kwaliteitscriteria gehanteerd, conform wettelijke eisen en conform de missie/visie van het Cheider	Het Cheider behaalt een voldoende op de interne audit het Cheider heeft ook een Schoolontwikkelplan	3-jaarlijks

Personeel en organisatie

Het Cheider ondersteunt leraren bij het invullen van hun professioneel kapitaal. Onderwijs is mensenwerk en dat kapitaal dient gekoesterd en versterkt te worden. Permanente ontwikkeling van mensen zorgt op termijn voor betere resultaten. Dit beleidsuitgangspunt dient verankerd te worden in de organisatie. Bij medewerkers die zich blijvend ontwikkelen, is niet alleen sprake van een toenemende professionaliteit, maar is over het algemeen ook sprake van een toename van betrokkenheid en loyaliteit aan de organisatie. Wij verwachten van de leraren dat zij zich ondernemend en resultaatgericht opstellen en dat zij zich verantwoordelijk weten voor hun werkzaamheden. Er zijn goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden gecreëerd. De directeur is er verantwoordelijk voor dat de school voor een optimale ontwikkeling van de leerlingen zorgt, een gemeenschap is waar professionals zich ontwikkelen. Dat vergt visie-gestuurd leiderschap, waar de strategische doelen van het Cheider deel van uit maken. Vanuit een heldere en gedragen missie/visie kan iedere medewerker voor zichzelf formuleren welke ontwikkeling nodig is om te voldoen aan de actuele onderwijsseisen. Een actueel Integraal Personeelsbeleid ondersteunt de processen die dit mogelijk maken. Personele, financiële en beheersmatige zaken moeten uiteindelijk ten dienste staan van het onderwijs. De bovenschoolse inzet is erop gericht om onze scholen zodanig te faciliteren, dat zij daarmee hun eigen beleid en verantwoordelijkheid waar

kunnen maken.

Speciale aandacht gaat bovendien uit naar de verantwoordelijkheid van leraren in de begeleiding van leerlingen in het algemeen en het observeren en borgen van het sociale welbevinden van de leerlingen. Door hun professionele capaciteiten en intensieve contacten met leerlingen hebben leraren de verantwoordelijkheid om eventuele, onlogische gedragsveranderingen op te merken. Het bestuur wil in samenhang hiermee de positie van de vertrouwenspersoon op het Cheider versterken zodat hij of zij snel betrokken kan worden bij een dergelijke situatie.

Wat willen we bereiken?

Het Cheider zal overgaan naar een managementfilosofie waarbij de schooldirecteur integraal verantwoordelijk zijn voor het management van hun school. Het bestuur staat op grotere afstand en biedt daarbij indien gewenst ondersteuning. Het Cheider zal daarbij zorgen voor een professionele organisatiecultuur, gericht op optimale bekwaamheid en inzetbaarheid van de medewerkers op alle niveaus. Een aantal zaken die het Cheider hiermee wil bereiken:

1. Leraren zullen zich meer bekwaam en vertrouwd voelen in het voeren van (complexe) gesprekken met ouders. Hierop vindt specifieke deskundigheidsbevordering plaats.
2. Tienminutengesprekken tussen leraren en ouders zijn voor de leerlingen van groot belang. Als ouders en leraren zich als partners weten op te stellen, dan maken ze voor een leerling de weg vrij om optimaal te leren. Er is veel verbetering te realiseren bij de tienminutengesprekken; deze zullen zodanig worden ingericht dat ouders meer informatie krijgen en meer ruimte hebben om vragen te stellen.
3. Er wordt strenger op toegezien dat leraren over een basisniveau van kennis op het gebied van ICT, passend onderwijs, gespreksvaardigheden, organisatievaardigheden etc.

Wat gaat het Cheider doen om dit te realiseren?

Er wordt een functiebouwwerk opgesteld met heldere beschrijvingen voor elke functie en een normjaartaak waarbij voor een medewerker duidelijk is gedefinieerd wat er op jaarbasis aan inzet en aanwezigheid wordt verwacht. Elke medewerker krijgt bovendien een bekwaamheidsdossier / portfolio als onderdeel van een Integraal Personeelsbeleid (cyclus van leerplan / functionerings- en beoordelingsgesprekken). Net als ouders worden leraren ondersteund in het effectief voeren van tienminuten gesprekken.

Beleidsvoornemens personeel & organisatie

Nr.	Actiepoint	Doelstelling	Plan van activiteiten	Indicatoren	Realisatie
2.1	Het Cheider ontwikkelt een <u>functiebouwwerk</u>	Duidelijke functiebeschrijvingen	Completeren van beleidsdocument	Ieder personeelslid heeft een functiebeschrijving	2019
2.2	Normjaartaak volledig benutten	Kwaliteiten van medewerkers optimaal inzetten. Toepassen van CAO-eisen	Formuleren van consequenties CAO PO naar normjaartaak. Wensen van organisatie en medewerkers afstemmen	Heldere normjaartaak per schooljaar	Jaarlijks
2.3	Bekwaamheids- dossier	Iedere medewerker beschikt over een bekwaamheidsdossier waar die zelf eigenaar van is	Het implementeren van het digitale instrument CODO (Competentie Dossier). Het inrichten van de evaluatiecyclus bij <u>POP's/ leerplannen</u>	Iedere medewerker heeft een actueel CODO en leerplan (POP)	Jaarlijks
2.4	Preventief HR-beleid	Voorkomen van ziekteverzuim.	Monitoren van ziekteverzuim en ondersteunen van professionele <u>ontwikkeling m.b.v. coaching en scholin</u>	Terugloop ziekteverzuim	Jaarlijks
2.5	Actief betrekken ouders	Ouders bekwaam maken om samenwerking met leraar te bevorderen	Lezingen en informatie documenten verschaffen voor ouders	Verhoging tevredenheid ouders in tienminutengesprekken bij <u>de ouderavonden</u>	Half-jaarlijks
2.6	Implementeren interne Audits	Versterken van lerarenvaardigheden binnen Passend en Betekenisvol Onderwijs	Ieder personeelslid maakt gebruik van CODO om eigen leerplan op te stellen. Leidinggevenden stemmen ondersteuning en scholing af op leerplannen	Ieder personeelslid heeft een POP.	Half-jaarlijks

Financiën

De financiële functie binnen het Cheider wordt vastgelegd in een Financieel Beleidsplan. Hierin zijn alle wettelijke en kwalitatieve processen beschreven. Het financieel beleid van het Cheider is erop gericht de beschikbare middelen dusdanig in te zetten dat aan de schooldoelen en stichtingsdoelen wordt voldaan en de continuïteit van de stichting op lange termijn gewaarborgd blijft. Het Cheider streeft naar kostenbeheersing, welke moet leiden tot een evenwichtige inkomsten- en uitgavenpatroon met verantwoorde investeringen. Dit moet stimulerend en kwalitatief sterk onderwijs mogelijk maken. Ook zal het Cheider veel meer aan duurzaamheid moeten doen.

Wat willen we bereiken?

Een gedegen financieel beleid waarin de eventuele effecten van verruiming en bezuiniging van de beschikbare budgetten op inzichtelijke en hanteerbare wijze zijn opgenomen. Er wordt een financieel beleid gevoerd dat zorg draagt voor de continuïteit van het onderwijsproces, maar tevens ruimte biedt aan ontwikkelingen en vernieuwingen. Er wordt met alle betrokkenen helder gecommuniceerd over dit beleid. Het Cheider wil uiteindelijk een energie neutraal gebouw hebben.

Wat gaat het Cheider doen om dit te realiseren?

1. Begroting en jaarrekening.
2. Meerjaren investerings- en onderhoudsplan
3. Financieel beleidsplan
4. Duurzaamheidsmaatregelen

Beleidsvoornemens financiën

Nr.	Actiepunt	Doelstelling	Plan van activiteiten	Indicatoren	Realisatie
3.1	Opstellen Meerjarig Investerings en Onderhoudsplan 2019-2020	Instrumenten ter beheersing van de organisatie zowel inhoudelijk als financieel	Beschrijving van meerjarige investeringen en onderhoudswerkzaamheden, ten gunste van instandhouding kwaliteit van onderwijs en gebouw	Er is een Meerjaren Investeringsplan (MIP) en Onderhoudsplan (MOP) 2019-2029	Jaarlijks
3.2	Ontwikkeling financieel meerjarenbeleid 2019-2020	Instrument ter beheersing van de organisatie zowel inhoudelijk als financieel	Beschrijving doorontwikkeling financieel meerjarenbeleid op gebied van: financieel management, planning en control, risicomangement, treasury, governance, administratieve organisatie, interne controle	Er is een actueel financieel meerjarenbeleidplan	Jaarlijks
3.3	Duurzaamheidsmaatregelen	Energie prestatie certificaat verhogen	Beschrijving duurzaamheidsplan	Dakisolatie aanbrengen en zonnepanelen plaatsen	2018-2019

Huisvesting en beheer

Onderwijs bloeit als het plaatsvindt in een omgeving die past bij kinderen, die aansluit bij hun belevingswereld en de manier waarop zij spelen en bewegen. Voor het Cheider geldt dat de inrichting en de kwaliteit van de gebouwen hieraan moeten voldoen, waarbij de specifieke veiligheidseisen die aan een Joodse school moeten worden gesteld een speciaal punt van aandacht zijn en blijven. Het Cheider streeft er naar de gebouwen zonodig en waar mogelijk aan te passen aan de hierboven geformuleerde eisen, maar zal in het uiterste geval naar ander huisvesting zoeken.

Wat willen we bereiken?

Schoolgebouwen die tenminste voldoen aan de eisen van de tijd, waardoor het gekozen onderwijsconcept kan worden gerealiseerd en een veilige schoolomgeving voor de kinderen is gegarandeerd. Het Cheider wil op zo kort mogelijke termijn het klimaat op school verbeteren door een onderdeel in het ventilatie systeem (AC) te wijzigen waardoor de temperatuur ook op warmere dagen in de klassen aangenaam blijft. Op middenlange termijn zal het Cheider echter moeten verhuizen naar een nieuwe locatie. De gesprekken zijn inmiddels nieuw leven ingeblazen.

Wat gaat het Cheider doen om dit te realiseren?

1. In samenwerking met Gemeente op zoek gaan naar andere huisvesting.
2. Bij nieuw- en verbouw van schoolgebouwen wordt nadrukkelijk gewerkt aan duurzaamheid
3. Om de kwaliteit van de schoolgebouwen inzichtelijk te maken wordt jaarlijks een risico-inventarisatie uitgevoerd, waarin o.a. criteria als veiligheid, uitstraling en ruimte (intern en extern) een prominente plaats hebben. Hieruit wordt het jaarlijkse onderhoud opgesteld.
4. Plaatsen ventilatie systeem (AC) in combinatie met isoleren dak om klimaat te verbeteren

Beleidsvoornemens huisvesting en beheer

Nr.	Actiepunt	Doelstelling	Plan van activiteiten	Indicatoren	Realisatie
4.1	Verbetering huisvesting	Met gemeente op zoek gaan naar betere huisvesting	In samenwerking met Gemeente een ontwikkeling aangaan die alle partijen kan goed zal doen	Uitputten van 3 verschillende locatie en bereidheid gemeente voor ontwikkeling	2018-2020

4.2	Meerjaren- onderhoudsplan 2015- 2025	Kwaliteit van schoolgebouwen waarborgen	Jaarlijkse schouw van de schoolgebouwen. Uitvoering van de plannen vanuit het IHP en MOP <u>2019-2029</u>	Het gebouw voldoet aan gestelde onderhoudsniveau	Jaarlijks
4.3	Verbetering luchtklimaat Cheider	Kwaliteit van klimaat verbeteren	Aviesrapport laten schrijven over luchtklimaat	Verbetering luchtkwaliteit op basis van indicatoren <u>aangegeven in het adviesrapport</u>	2019- 2020

Bestuurlijke organisatie

1. Communicatieplan intern/extern: Er worden afspraken geformuleerd over de interne communicatie, waarin de bestuurders en de schooldirecteur een gezamenlijke aanpak hebben bij het bereiken van interne doelgroepen. Daarbij is een goede afstemming tussen strategie en middelen nodig.
2. Bestuurders hebben een aantoonbaar verbindende rol in het proces van kennis delen van scholen onderling en het afleggen van horizontale verantwoording.
3. Elke vergadering staat de sociale veiligheid als agendapunt om de sociale veiligheid te waarborgen en deze te toetsen aan nieuwe regelgeving en aan effectiviteit.
4. Het Cheider meet jaarlijks de sociale veiligheid van leerlingen.

Driehoek interactie: leraar, ouder en leerling staan centraal

Het Cheider is momenteel bezig met het ontwikkelen van een verfrissende methode de interactie tussen de driehoek leerlingen, leraren en ouders te optimaliseren. Een extra uitdaging daarbij is het Cheider vanwege haar achtergrond, de verwevenheid van de Joodse gemeenschap (extern) met de school (intern) en omvang een unieke school is. Het bestuur zal het komende half jaar te rade gaan bij zowel kleinescholen in de directe omgeving als met succesvolle Joodse scholen in de wereld met hetzelfde karakter als het Cheider om de beste vorm te vinden voor de best denkbare wijze waarop leerlingen, leraren en ouders kunnen samenwerken.

Onderdeel hiervan is bovendien dat het Cheider voornemens is de communicatie naar buiten te verbeteren door een afgeschermd deel op de website te creëren die 'up to date' is waar ouders kunnen inloggen en alle informatie kunnen vinden; het bestuur is voornemens dit medio 2019 te lanceren en na lancering geregeld middels tevredenheidsonderzoek te monitoren.

Monitoren lange termijn doelen

Vooruitgang is een mooi woord dat gekwantificeerd moet worden. Zonder een methodiek om de vooruitgang te meten is het moeilijk om het effect van beleid te toetsen. Het Cheider is een kleine school en conclusies en hypothesen die op andere scholen werken zijn bij het Cheider mogelijk minder toepasbaar omdat het Cheider op zo veel verschillende zaken anders is. Daarom is het bij het Cheider cruciaal om de vinger aan de pols van alle betrokkenen te houden.

Het Cheider zal wetenschappelijke instituten benaderen en een onderwijsconsultant kantoor benaderen om een hiervoor een 'custom made' onderzoeksplan in te bouwen om regelmatig bij alle belanghebbenden informatie te verzamelen met tevredenheids- onderzoeken om het beleid aan te passen of te verbeteren. Desgewenst kunnen wij de inspectie hierover op de hoogte houden.

4. Bijlagen

- I Aanwijzing Minister van OCW
- II Tekst oproep telefonisch spreekuur en e-mail adres
- III Algemene werkwijze toezicht en toezichthistorie Joodse Kindergemeenschap Cheider
- IV Zienswijze Bestuur Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider

Bijlage I Aanwijzing Minister van OCW

Inspectie van het Onderwijs
t.a.v. mevrouw drs. M. Vogelzang
Postbus 2730
3500 GS UTRECHT

Voortgezet Onderwijs

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie

**Fout! Onbekende naam voor
documenteigenschap.**

Datum 9 mei 2018
Betreft Aanwijzing onderzoek naar Cheider

Geachte mevrouw Vogelzang,

Op grond van de artikelen 15, eerste lid, en 3, eerste lid, onder a, sub 1, van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) verzoek ik u om onderzoek te doen naar de (borging van de) sociale veiligheid bij de Joodse Kindergemeenschap Cheider (hierna: Cheider) en het handelen van het bestuur daarbij. Een afschrift van deze aanwijzing stuur ik aan de Staten-Generaal.

Aanleiding

De laatste tijd is in de media veel aandacht geweest voor de veiligheid van de leerlingen op Cheider. In de berichtgeving komen signalen naar voren, die – in combinatie met tekortkomingen die in het verleden door de inspectie zijn geconstateerd – vragen oproepen naar de sociale veiligheid op de school. Hier zie ik aanleiding in om de inspectie te vragen onderzoek te doen naar de sociale veiligheid op Cheider. Dit staat uitdrukkelijk los van strafrechtelijke procedures.

Aard van het onderzoek

Zoals aangegeven gaat het hier om een onderzoek als bedoeld in artikel 15, eerste lid, in samenhang met artikel 3 van de WOT: een zogenoemd specifiek onderzoek. In dit onderzoek zult u aspecten van het bestuurlijk handelen betrekken, namelijk het handelen gericht op (het borgen van) de sociale veiligheid. Mochten de uitkomsten van dit onderzoek daartoe aanleiding geven, dan kunt u besluiten aanvullend onderzoek te doen naar het bestuurlijk handelen.

Ik verzoek u de direct betrokkenen - huidige en voormalige leerlingen, ouders, personeelsleden, bestuur, medezeggenschapsraad - bij uw onderzoek te betrekken.

Onderzoeksvragen

De centrale vraag in het onderzoek is of en in hoeverre de sociale veiligheid bij Cheider door het bestuur in voldoende mate geborgd is, nu en in de toekomst.

De vragen die beantwoording behoeven, zijn:

- In hoeverre en op welke wijze borgen het bevoegd gezag en de schoolleiding van Cheider de sociale veiligheid van de leerlingen (conform artikel 4c van de Wet op het primair onderwijs en artikel 3b van de Wet op het voortgezet onderwijs) en het personeel in de dagelijkse praktijk en voldoet het bevoegd gezag daarmee aan de eisen die daaraan in het kader van de zorgplicht voor de sociale veiligheid worden gesteld?
- Heeft het bestuur beleid geformuleerd met betrekking tot de sociale veiligheid? Zo ja, wat voor beleid?

- Welke lessen zijn daarbij geleerd uit het verleden? Welke ontwikkelingen heeft het beleid op het gebied van sociale veiligheid het afgelopen decennium doorgemaakt? Ik wil u daarbij vragen een beeld te schetsen van eventuele signalen en incidenten die uit registraties van de school en nog te voeren vraaggesprekken naar voren komen.
- In hoeverre en op welke wijze geeft de school, als onderdeel van sociale veiligheid, invulling aan het leren respectvol om te gaan met seksualiteit en seksuele diversiteit binnen de samenleving, zoals bedoeld in kerndoel 38 voor het basisonderwijs en kerndoel 43 voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs (respectievelijk artikel 9, vijfde lid, van de WPO in samenhang met het Besluit vernieuwde kerndoelen WPO en artikel 11b van de WVO in samenhang met het Besluit kerndoelen onderbouw VO)?
- Welke acties en maatregelen neemt het bestuur inzake de sociale veiligheid, met name met het oog op het voorkomen en het afhandelen van incidenten?
- In hoeverre is er sprake van openheid (zowel intern als extern) op het gebied van sociale veiligheid in de communicatie met leerlingen, personeel, ouders en deskundigen?

Regulier toezicht

Ik heb er nota van genomen dat u volgens uw bestaande planning na de zomer een vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen bij Cheider zou uitvoeren en dat dit onderzoek nu mogelijk op een later moment zal plaatsvinden. Verder staat het bestuur momenteel onder aangepast financieel toezicht. U heeft aangegeven dat dit aangepaste toezicht tijdens het specifieke onderzoek doorloopt.

Ten slotte wil ik u vragen de uitkomsten van het onderzoek uiterlijk oktober 2018 aan mij te rapporteren.

Met vriendelijke groet,

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

Bijlage II Tekst oproep telefonisch spreekuur en email adres

> Retouradres Postbus 2730 3500 GS Utrecht

Locatie Utrecht
Park Voorn 4
Postbus 2730
3500 GS Utrecht
T 088 669 6060
www.onderwijsinspectie.nl

Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider
Postbus 7828
1008 AA Amsterdam

Onze referentie
5214571

Kopie aan
Schoolleiding

Datum 4 juni 2018
Betreft Uitnodiging in verband met onderzoek Cheider

Beste (oud-) leerling, (oud-) ouder, en (oud-) medewerker van de Joodse Kindergemeenschap Cheider,

Graag nodigen wij u uit om een bijdrage te leveren aan een onderzoek naar de sociale veiligheid op de Joodse Kindergemeenschap Cheider. De minister van onderwijs heeft de inspectie gevraagd dit onderzoek uit te voeren, omdat hij vragen heeft over de sociale veiligheid op de school en hoe het bestuur daarmee omgaat.

Het onderzoek richt zich op de vraag of en in hoeverre het bestuur de sociale veiligheid bij Cheider in voldoende mate borgt, nu en in de toekomst.

In de maand juni 2018 voeren wij het onderzoek op de school uit.

Wij voeren dan in ieder geval gesprekken met:

- een deel van de leerlingen van het basis- en het voortgezet onderwijs (bo en vo) (in kleine, door ons samengestelde groepjes van jongens en meisjes)
- een deel van de ouders bo en vo (in kleine, door ons samengestelde groepjes),
- een deel van de leraren bo en vo (in kleine, door ons samengestelde groepjes)
- de vertrouwenspersoon
- de zorgfunctionarissen
- het bestuur
- het intern toezicht
- de medezeggenschapsraad
- de adviesraad

De minister heeft ons gevraagd ook voormalige leerlingen, ouders en personeelsleden te betrekken bij het onderzoek. Hiermee kan in beeld komen hoe het beleid op het gebied van de sociale veiligheid zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Zoals gezegd zullen wij met enkele kleine groepjes van leerlingen, ouders en personeelsleden gesprekken voeren. Mocht u daarvoor niet worden uitgenodigd, maar toch een (telefonisch) gesprek willen voeren met de inspectie, of anderszins informatie willen geven, dan kunt u dit aangeven via een speciaal voor dit onderzoek in het leven geroepen e-mailadres:

onderzoekcheider@onderwijsinspectie.nl

Wij nemen dan contact met u op om een afspraak te maken.

Als u wel deelneemt aan een van de groepsgesprekken maar ook nog individueel met ons wilt spreken, kan dat ook. Ook dan kunt u ons via bovengenoemd e-mailadres benaderen. Alle informatie zal strikt vertrouwelijk worden behandeld.

Om zoveel mogelijk gelegenheid te bieden om aan het onderzoek bij te dragen stellen wij verder op **12 juni a.s.** een telefonisch spreekuur open. Een bij het onderzoek betrokken inspecteur is dan beschikbaar tussen **16.00 en 19.00 uur** op telefoonnummer: **0800-1115**. Ook hiervoor geldt dat alle informatie strikt vertrouwelijk zal worden behandeld. Bellen mag ook anoniem.

Tijdens het telefonisch spreekuur wordt geen informatie gegeven over het onderzoek. Het is alleen bedoeld om zoveel mogelijk informatie die relevant kan zijn voor ons onderzoek te verzamelen.

Ik hoop dat ieder die dat nodig vindt van deze gelegenheid gebruik maakt.

Met vriendelijk groet,

Bijlage III Algemene werkwijze toezicht en toezichthistorie Joodse Kindergemeenschap Cheider

Werkwijze toezicht algemeen

Tot 1 augustus 2017 was het toezicht op de onderwijskwaliteit zo ingericht dat iedere vier jaar alle scholen in het basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs door de inspectie werden bezocht. Daarnaast werd er risicogericht toezicht gehouden, dat wil zeggen dat op basis van gesignaleerde risico's de onderwijskwaliteit op een school, ook binnen de termijn van vier jaar, werd onderzocht. Daarbij werden de op dat moment vigerende toezichtkaders gehanteerd, en de kwaliteitsoordelen waren gebaseerd op de daarin opgenomen kwaliteitsindicatoren. Voor niet bekostigd (particulier) onderwijs golden aparte toezichtkaders, in het geval van het Cheider betrof dit bij het voortgezet onderwijs tot en met het onderzoek in 2011 het kader 'Niet bekostigd voortgezet onderwijs 2008'. Na 2011 is bij het Cheider voor het voortgezet onderwijs het toen vigerende vo toezichtkader gehanteerd.

Vanaf 1 augustus 2017 is het toezicht gewijzigd en zijn nieuwe onderzoekskaders van kracht geworden. Voor het Cheider zijn het 'Onderzoekskader 2017 primair onderwijs en voorschoolse educatie' en het 'Onderzoekskader 2017 voortgezet onderwijs' van toepassing. Het toezicht omvat tenminste eens per vier jaar een onderzoek naar bestuur én scholen op basis van een nader te bepalen selectie van standaarden. In het onderzoekskader zijn ook financiële standaarden op bestuursniveau opgenomen.

Naast de wettelijke waarborgfunctie voor de basiskwaliteit richt de inspectie zich daar waar mogelijk ook op stimulering van verbetering van de onderwijskwaliteit.

Vertrouwensinspecteurs (VI)

De inspectie heeft een speciale taak bij problemen rondom seksueel misbruik, seksuele intimidatie, psychisch en fysiek geweld, discriminatie en radicalisering op scholen en onderwijsinstellingen en de kinderopvang. Ouders, leerlingen, leraren, directies en besturen, maar ook vertrouwenspersonen kunnen de vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs benaderen voor problemen rondom die onderwerpen. De vertrouwensinspecteur luistert, informeert, en adviseert ook waar nodig. De melding wordt geregistreerd in een vertrouwelijk dossier. Dit dossier is afgeschermd voor derden, of overige personen die bij de inspectie werken. De bevoegdheden tot gegevensverwerking voor de VI zijn vastgelegd in artikel 6 van de WOT, lid 5, 6 en 7. Zo nodig kan de vertrouwensinspecteur ook adviseren in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte.

Het bevoegd gezag van een school is wettelijk verplicht om onverwijld in overleg te treden met de VI als hem bekend is geworden dat een ten behoeve van zijn school met taken belast persoon zich mogelijk schuldig maakt of heeft gemaakt aan een misdrijf tegen de zeden jegens een leerling van de school. Als uit het overleg moet worden geconcludeerd dat er sprake is van een redelijk vermoeden dat die persoon zich schuldig heeft gemaakt aan zo'n misdrijf, is het bevoegd gezag verplicht onverwijld aangifte doen bij een opsporingsambtenaar. Daarvoor stelt het bevoegd gezag de ouders van de betrokken leerling en de betreffende persoon hiervan op de hoogte. Het bevoegd gezag stelt onverwijld de vertrouwensinspecteur op de hoogte van de gedane aangifte (artikelen 4a WPO en 3 WVO).

Toezichthistorie het Cheider

De inspectie heeft in de afgelopen jaren op verschillende momenten reguliere onderzoeken uitgevoerd bij het Cheider. Deze korte weergave van de toezichthistorie heeft betrekking op de afgelopen periode. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat de inrichting van het toezicht per 1 augustus 2017 gewijzigd is, waarbij ook een volledig nieuw onderzoekskader wordt gebruikt. Hieronder geven wij een korte samenvatting van de toezichthistorie waarbij het accent ligt op onderwerpen, die verband houden met het specifieke onderzoek naar de sociale veiligheid bij het Cheider.

Basisonderwijs (po)

In april 2010 is een kwaliteitsonderzoek op de basisschool uitgevoerd. De inspectie gaf opnieuw het basisarrangement af. Tijdens dit onderzoek konden de sociale competenties van de leerlingen niet beoordeeld worden omdat de school geen landelijk genormeerd volgsysteem gebruikte. Wel werkte de school met een programma voor bevordering van sociale competenties.

In februari 2014 is een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd, waarbij de school als 'zwak' werd beoordeeld. Onder andere de volgende indicatoren omtrent het aanbod actief burgerschap en sociale integratie, het veiligheidsbeleid en inzicht in de beleving van de sociale veiligheid van leerlingen en personeel werden als onvoldoende beoordeeld. Van de school werd verbetering van de betreffende punten verwacht, waarop de inspectie door latere onderzoeken en voortgangsgesprekken heeft toegezien.

In maart 2015 werd een tussentijds kwaliteitsonderzoek uitgevoerd, waarbij weer het oordeel 'zwak' werd afgegeven. De school kon tijdens het onderzoek onder andere niet aantonen dat er een aanbod burgerschap was waarmee aan de wettelijke voorschriften werd voldaan. Tevens ontbrak een veiligheidsplan.

In juni 2016 is een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd, waaruit bleek dat de kwaliteit voldoende was, op basis waarvan een basisarrangement aan de school is toegekend. De inspectie stelde als onderdeel daarvan onder meer vast dat de school het aanbod actief burgerschap inzichtelijk maakte en aan de geldende wettelijke voorschriften voldeed. In het rapport werd geen uitspraak gedaan omtrent de veiligheidsbeleving van de leerlingen, omdat de monitoring daarvan ten tijde van het onderzoek nog niet gereed was. De voortgang hiervan zou bij vervolgonderzoek aan bod komen.

Voortgezet onderwijs (vo)

In april 2009 is de school voor voortgezet onderwijs onderzocht met het toezichtkader 'niet bekostigd voortgezet onderwijs 2008', waarbij het eerder (2006) gegeven oordeel 'zwak' van toepassing bleef. De inspectie stelde onder meer vast dat het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie tekorten vertoonde. Niet alle elementen in de kerndoelen van het aanbod kwamen volledig aan bod, waaronder de elementen die verwijzen naar seksualiteit of het onderwijzen van andere religies. De schoolcultuur werd als overwegend veilig beoordeeld. In mei 2011 is een kwaliteitsonderzoek, eveneens met het toezichtkader 'niet bekostigd voortgezet onderwijs 2008', uitgevoerd en werd een basisarrangement toegekend, met als kanttekening dat de school met betrekking tot de aandacht voor seksuele diversiteit en aandacht voor andere religies tekorten liet zien.

In februari 2014 is een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd met het toezichtkader vo 2013, waarbij het aangepast arrangement zwak werd toegekend. De inspectie constateerde onder meer dat niet kon worden vastgesteld of de school voldoende invulling gaf aan de bevordering van actief burgerschap en sociale integratie. Het schoolklimaat waarbij onder andere gekeken werd naar de school als een sociaal veilige gemeenschap werd door de inspectie als voldoende beoordeeld.

In maart 2015 is een tussentijdse kwaliteitsonderzoek uitgevoerd, waarbij het aangepast arrangement zwak is afgegeven. Dat was ook de conclusie van een tussentijds kwaliteitsonderzoek in oktober 2015. In beide onderzoeken stelde de inspectie onder meer vast dat de school werkte aan een beschrijving en uitwerking van het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie, maar daaraan onvoldoende uitwerking gaf.

In juni 2016 is een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd dat leidde tot de toekenning van een basisarrangement. De inspectie stelde onder meer vast dat het aanbod op het gebied van bevordering actief burgerschap en sociale integratie voldoet aan de wettelijke voorschriften.

Financiële situatie

In juni 2013 besloot de inspectie na onderzoek van de financiële positie het bestuur onder aangepast financieel toezicht te plaatsen. Monitoring in 2014 en onderzoek in 2015, 2016 en 2017 leidde steeds tot handhaving van dit verscherpte toezicht; de financiële continuïteit is in de loop der jaren onverminderd zorgelijk gebleven. In het kader van het aangepast financieel toezicht is sprake van een redelijk intensief contact, waarin kwartaalrapportages ieder kwartaal leiden tot navraag of een gesprek over de financiën. Het monitoren van de uitvoering van een herstelplan, waarin een bestuur binnen afzienbare termijn tot een gezonde financiële positie komt, is in het geval van het Cheider niet realistisch.

In de continuïteitsparagraaf in de jaarverslaggeving over 2017 prognosticeert het bestuur positieve resultaten voor de jaren 2018 tot en met 2022. Bij deze resultaten wordt uitgegaan van een licht dalende personele bezetting en stabiele leerlingaantallen. Daarnaast zijn deze positieve resultaten voor een belangrijk deel gebaseerd op middelen van sponsors, wervingsacties en subsidiënten. Het is onzeker in hoeverre deze resultaten zullen worden behaald.

Relatie regulier toezicht- specifiek onderzoek het Cheider

Het specifieke onderzoek naar de sociale veiligheid bij het Cheider en de rol van het bestuur daarbij is een onderzoek dat volledig op maat gemaakt is, zowel qua inhoud als qua werkwijze. Op deze manier is het mogelijk zo adequaat mogelijk een antwoord te geven op de onderzoeksvragen die door de minister zijn gesteld. Dit betekent ook dat we bij een dergelijk onderzoek veel intensiever en diepgaander onderzoek kunnen doen, dan bij een regulier inspectieonderzoek. Voor wat betreft het onderzoek naar de rol van het bestuur merken we op dat dit aspect tot 1 augustus 2017 geen onderdeel uitmaakte van het reguliere toezicht, behoudens de aspecten van financieel beheer.

Bijlage IV Zienswijze Bestuur Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider

Het bestuur van Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider wil allereerst zijn waardering uitspreken over de inzet van de inspectie, de plezierige samenwerking en de constructieve wijze waarop de inspectie te werk is gegaan. Het bestuur stelt vast dat de conclusies, aanbevelingen, verbeterpunten en geformuleerde herstelopdrachten in grote lijn passen bij het sinds enige tijd ingezette beleid van het bestuur.

Het bestuur is blij dat het definitieve rapport in vergelijking met het conceptrapport is aangepast naar aanleiding van hoor en wederhoor.

Het bestuur wil van de gelegenheid gebruik maken om een aantal elementen uit het rapport te becommentariëren. Het bestuur heeft nota genomen van de conclusie van de inspectie dat het bestuur van het Cheider in belangrijke mate voldoet aan de zorgplicht voor de sociale veiligheid. Dit sluit aan bij de op 3 oktober 2018 afgeronde 'Leerlingpeiling Sociale Veiligheid' door 'Scholen met Succes' waarin de sociale veiligheid van het Cheider cijfer 9,6 krijgt, waarmee het voortgezet onderwijs ruim 10% boven het landelijk gemiddelde van 8,7 scoort.

Vanzelfsprekend sluit het bestuur haar zijn ogen niet voor het tweede deel van de conclusie van inspectie, waarin wordt gesteld dat het bestuur inzake de sociale veiligheid, tekortschiet 'in de borging daarvan'. Zonder in deze zienswijze in te gaan op de verschillende door de inspectie vastgestelde 'tekortkomingen' en 'verbeterpunten' wil het bestuur graag benadrukken dat veel van de genoemde 'herstelopdrachten' en 'verbeterpunten' zoals omschreven in het rapport reeds onderdeel zijn van het vernieuwde beleid van het bestuur. Het bestuur kan zich verder vinden in en zal zich committeren aan de nog niet uitgevoerde 'herstelopdrachten' en 'verbeterpunten'. De inspectie heeft verder relatief aandacht gegeven aan de handelwijze van het bestuur in 2012, hetgeen geleet op het verzoek van de minister (kort gezegd: waarborging sociale veiligheid nu en in de toekomst) enigszins opmerkelijk is.

Het bestuur voelt zich geroepen te reageren op de naar haar mening onjuiste conclusies omtrent de handelwijze van het bestuur in 2012. Deze handelwijze roept, in uw woorden 'vragen op', zowel omdat het bestuur 'onnodig lang (heeft) gewacht met het doen van aangifte' en 'in 2012 weinig aandacht heeft besteed aan de communicatie met het personeel, de ouders en de leerlingen.' In retrospectief is het bestuur het eens met de inspectie dat het bestuur in 2012 en de daaropvolgende jaren onvoldoende heeft gecommuniceerd. Daar is lering uit getrokken en er zijn belangrijke verbeterpunten aangebracht.

Wat betreft de handelwijze van het bestuur inzake het moment van het doen van aangifte kan het bestuur zich niet vinden in de conclusies van de inspectie. Dit is niet omdat er sprake is van een verschil van de interpretatie van feiten, maar een verschil van inzicht van de toepassing van het wettelijk kader. Zo is er een belangrijk onderscheid tussen de eerste melding die betrekking had op een leerling uit het voortgezet onderwijs (hierna te noemen eerste fase) en de andere (latere) meldingen (hierna te noemen tweede fase).

Bij de eerste fase is er onmiddellijk en op verschillende momenten uitgebreid overleg geweest met de vertrouwensinspecteur. Deze heeft aangegeven dat er geen wettelijke verplichting was om aangifte te doen, gezien het feit dat de betrokken leraar werkzaam was op de basisschool en de melding een leerling voortgezet onderwijs betrof, waarmee het formeel volgens de wettelijke regeling een andere school betrof. Wij zijn destijds meegegaan in de uitleg van de vertrouwensinspecteur die juist voorkwam.

Het lijkt zinvol dat de wet op dit punt wordt aangepast zodat het bevoegd gezag van een school bij elke melding van grensoverschrijdend gedrag, ook als het leerlingen van andere scholen betreft, tot aangifte dient over te gaan bij een meningsverschil tussen het bevoegd gezag en de inspectie.

Met betrekking tot de gevallen in de tweede fase -in welke fase ook onmiddellijk overleg met de

vertrouwensinspecteur heeft plaatsgevonden- was het prangende punt of er gelet op de relevante feiten en omstandigheden voldaan was aan het wettelijke vereiste van 'redelijk vermoeden'. Op grond van de bevindingen van het crisiscomité was het bevoegd gezag van mening dat er geen sprake was van 'redelijk vermoeden' zoals de wet voorschrijft. In zo een geval is er geen aangifteplicht. Volgens de wettelijke regeling is de mening van het bestuur doorslaggevend, niet die van de inspectie. Dat blijkt ook uit een e-mail van de inspectie van 6 maart 2017. De inspectie schrijft op 6 maart 2017 in deze e-mail: "Als de vertrouwensinspecteur van mening is dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en het bevoegd gezag deze opvatting niet deelt, dan moet de vertrouwensinspecteur nogmaals proberen het bevoegd gezag te overtuigen van de plicht die het heeft om aangifte te doen". Ook hieruit blijkt dat doorslaggevend is de opvatting van het bevoegd gezag. Anno 2018, na de uitspraak van de rechtbank die inhield dat de verdachte met betrekking tot alle gevallen uit de tweede fase werd vrijgesproken, kan worden geconcludeerd dat de conclusie van het bestuur in 2012 dat aan het wettelijk vereiste van redelijk vermoeden met betrekking tot deze gevallen niet was voldaan, een voldoende basis had. Bij een verschil van inzicht op dit punt tussen het bevoegd gezag en de inspectie is dus volgens de huidige wettelijke regeling het oordeel van het bevoegd gezag doorslaggevend.

Het bestuur wil afsluiten met een blik op de toekomst. De gebeurtenissen in 2012 en daarna hebben voor de direct betrokkenen en uiteindelijk voor een ieder die bij het Cheider betrokken is een belangrijke impact gehad. Helaas heeft het bestuur moeten constateren, dat bepaalde personen, groeperingen en media dankbaar van de situatie misbruik hebben gemaakt om het Cheider buitenproportioneel en op onjuiste gronden in een kwaad daglicht te stellen.

Het onderzoek van de inspectie heeft de reeds ingezette vernieuwing en professionalisering binnen de boezem van het Cheider een extra impuls gegeven. Het bestuur ziet dan ook uit naar een verdere constructieve samenwerking met de inspectie en heeft er alle vertrouwen in dat de toekomst van het Cheider, samen met steun van leraren, ouders, vele vrijwilligers en natuurlijk de leerlingen, zeker zal kunnen worden gesteld, zodat de bijzondere identiteit en positie van het Cheider voor Nederland en het Nederlandse Jodendom gehandhaafd kunnen worden.

Het bestuur van Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider,

Het bestuur